

ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ
ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

กฤษฎัท พรหมเสนะ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการขอตำแหน่งชำนาญการ
วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา (TSU-MDC)
มหาวิทยาลัยทักษิณ

2565

บทคัดย่อ

ชื่อวิจัย : ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย
สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
ชื่อ – ชื่อสกุลผู้ทำวิจัย : กฤษณ์ท พรหมเสนาะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ จำนวน 310 คน โดยวิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 91.60 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.89 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ด้านการบริหารของหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3. ด้านบุคลากรและการให้บริการ โดยภาพรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 4. ด้านวิทยากร โดยภาพรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก 5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 6. ด้านการประชาสัมพันธ์โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

Abstract

Research Title : Satisfaction of the Trainees in the Legal Training Course for the Police Operations of Thaksin University - Management for Development College (TSU - MDC)

Name : Kritchanut Promsena

This research aims to study the level of satisfaction of the participants of the Legal Training Course for the Police Operation of The Management for Development College, Thaksin University. The study sample population comprised 310 participants in the Legal Training Course for the Police Operation by using a stratified sampling. The method used in collecting the data for this research using questionnaire created by researcher. The questionnaire was returned to 284 participants, representing 91.60 percent. The Reliability of the questionnaire was 0.89 percent. The data analysis used the SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) based on statistics of percentage, mean, and standard deviation (S.D.).

The results of the research were summarized as follows : 1. The overall satisfaction of the participants of the Legal Training Course for the Police Operation were high level. 2. The overall satisfaction of course administration and each question were high level. 3. The overall satisfaction of personnel and service and each question were high level. 4. The overall satisfaction Overall satisfaction of speakers and every item is at a high level. 5. The overall satisfaction of venue was very satisfied. 6. The overall satisfaction with the public relations and individual questions was high.

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ ที่ปรึกษาวิจัย ที่ได้กรุณายกทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่อง และให้แนะนำในการสร้างมือให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ คงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ต่อไปในอนาคต และมีมาตรฐานทางการศึกษาทัดเทียมกับหลักสูตรอบรมของสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมประการใด ผู้วิจัย ขอน้อมรับเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กฤษณ์ท พรหมเสนาะ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
	ขอบเขตของการวิจัย	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	10
	แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร	15
	รูปแบบการประเมินหลักสูตร	28
	มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา	34
	หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ พ.ศ.2564	48
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
	กรอบแนวคิดการวิจัย	61
3	วิธีดำเนินการวิจัย	62
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
	การวิเคราะห์ข้อมูล	64
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	64
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	72
	บทย่อ	72
	สรุปผลการวิจัย	73
	การอภิปรายผล	74
	ข้อเสนอแนะ	76
	บรรณานุกรม.....	78
	ภาคผนวก.....	84
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	92

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	คำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง..... 66
2	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจเกี่ยวกับการดำเนินงานโดยภาพรวม..67
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร อบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ด้านการบริหารหลักสูตร..... 67
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร อบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ด้านบุคลากรและการให้บริการ..... 68
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร อบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ด้านการจัดสวัสดิการ..... 69
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร อบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ด้านอาคารสถานที่..... 69
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร อบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ด้านการประชาสัมพันธ์..... 70

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 ลำดับขั้นความต้องการตามแนวคิดของ Maslow	13
2 องค์ประกอบหลักสูตรของโบแฮมพ์.....	18
3 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์.....	33
4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	61

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตามที่มีมหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ได้จัดทำโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กับ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยได้จัดให้มีการเรียนการสอนทั้งระดับปริญญาตรี และปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ วิชาเอกการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรมนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ จึงได้กำหนดให้มีหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ วิชากฎหมาย 3 วิชา คือ วิชากฎหมายอาญา 1 วิชากฎหมายอาญา 2 วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 1 วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2 และกฎหมายลักษณะพยาน ซึ่งวุฒิบัตรและหนังสือรับรองผลการอบรม สามารถนำไปประกอบเป็นหลักฐานการพิจารณาสอบ/คัดเลือก ในการเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการตำรวจได้

โดยกฎหมายทุกฉบับมีความสำคัญและวิธีการใช้ที่แตกต่างกันตามแต่ละคดีความ แต่มีกฎหมายที่ข้าราชการตำรวจทุกสายงานจำเป็นต้องรู้และใช้ได้จริงคือ กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายลักษณะพยาน เป็นต้น กฎหมายทั้งสามฉบับนี้ยังใช้เป็นหลักฐานการสอบของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนเพื่อเลื่อนชั้นยศเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร หรือจะใช้เพื่อเป็นหลักฐานในการสอบย้ายสังกัดงานจากสายงานอำนวยการเป็นสายงานสืบสวนสอบสวนได้อีกด้วย แต่ผู้ที่จะสมัครสอบเลื่อนชั้นยศหรือย้ายสายงานต้องเป็นผู้ที่มีจบทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และนิติศาสตร์ เท่านั้น ส่วนสาขาอื่นๆ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของคณะกรรมการจัดสอบของข้าราชการตำรวจ

การเข้ารับการอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อการขับเคลื่อนและเป็นหลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอน และฝึกอบรมของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา สามารถตอบสนองความต้องการของสังคม ในอดีตที่ผ่านมาการอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลายครั้งตามประกาศของทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่เปลี่ยนแปลงไป นั้น

นอกจากนี้ หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่ได้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมตามประกาศของทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรนั้นภายหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้ว ต้องมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลต่างๆ มาพัฒนาและปรับปรุงให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับบริบททางสังคมปัจจุบัน ทั้งในด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้น การประเมินหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงาน

ตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งและเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาในทุกระดับ (ประนอม โอทกานนท์. 2543; ยุวดี ภาขาว; และ คณะ. 2544) นอกจากนี้ การประเมินหลักสูตรรูปแบบของ ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebleam. 2003) ที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ไม่นับวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์และนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรประกอบด้วย การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ซึ่งในด้านผลผลิตขยายแนวคิดการประเมินออกเป็น ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน ด้านการถ่ายโยงความรู้ ทำให้ทราบว่าหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจได้ดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักวิชาการ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการอบรมหลักสูตรดังกล่าว จึงได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ประกอบกับวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ได้มี มุ่งเน้นให้ข้าราชการตำรวจ ในวิชาชีพตำรวจตามความต้องการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง การฝึกอบรม และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยเน้นทักษะความเชี่ยวชาญด้านการบังคับใช้กฎหมาย และวิชาชีพตำรวจเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำงานวิจัยความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ขึ้น เพื่อนำผลการประเมินหลักสูตรฯ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นำเสนอผู้บริหารวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ และเป็นข้อมูลสำคัญต่อการพัฒนาปรับปรุง หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ตลอดจนรองรับการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านวิชาการ และวิชาชีพตำรวจ และตามเจตนารมณ์ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย ที่มีต่อการดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย ที่มีต่อการดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ตามกรอบแนวคิดการดำเนินงานของหลักสูตร 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การบริหารงานของหลักสูตร
- 1.2 บุคลากรและการให้บริการ
- 1.3 การจัดสวัสดิการ
- 1.4 อาคารสถานที่
- 1.5 การประชาสัมพันธ์

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ณ วันที่ 30 เมษายน 2565 จำนวน 1,667 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 310 คน ซึ่งได้จากตารางเคริจซี และมอร์แกน (Krejcie Robert V. and Darlye W. Morgan. 1970 : 607 - 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 310 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในการดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ประกอบด้วย 5 ด้านคือ การบริหารงานของหลักสูตร ด้านบุคลากรและการให้บริการ ด้านการจัดสวัสดิการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านการประชาสัมพันธ์

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาข้อมูลจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ สังกัดข้าราชการตำรวจภายในพื้นที่ กรุงเทพฯ ได้แก่

1. สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ (ยศ.ตร.)

ฝ่ายอำนวยการ (ผอ.)

กองยุทธศาสตร์ (ยศ.)

กองแผนงานอาชญากรรม (ผอ.)

กองแผนงานกิจการพิเศษ (ผก.)

กองแผนงานความมั่นคง (ผค.)

กองวิจัย (วจ.)

2. สำนักงานส่งกำลังบำรุง (สทบ.)
กองบังคับการอำนวยการ (บก.อก.)
กองพลาธิการ (พธ.)
กองโยธาธิการ (ยธ.)
กองสรรพาวุธ (สพ.)
3. สำนักงานกำลังพล (สทพ.)
ฝ่ายอำนวยการ (ฝอ.)
กลุ่มงานพัฒนาศักยภาพบุคคล (พท.)
กองอัตรากำลัง (อต.)
กองทะเบียนพล (ทพ.)
กองสวัสดิการ (สท.)
4. สำนักงานงบประมาณและการเงิน (สทง.)
ฝ่ายอำนวยการ (ฝอ.)
ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศด้านงบประมาณและการเงิน (ฝทง.)
กองงบประมาณ (งป.)
กองการเงิน (กท.)
กองบัญชี (กช.)
5. สำนักงานกฎหมายและคดี (กมค.)
ฝ่ายอำนวยการ (ฝอ.)
กองกฎหมาย (กม.)
กองคดีอาญา (คค.)
กองคดีปกครองและคดีแพ่ง (คพ.)
สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน (สบส.)
ส่วนตรวจสอบสำนวนคดีอุทธรณ์และฎีกา (อฎ.)
6. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (สท.ก.ตร.)
ฝ่ายอำนวยการ (ฝอ.)
กองตรวจสอบและทะเบียนประวัติ (ตป.)
กองมาตรฐานวินัย (มน.)
กองอุทธรณ์ (อธ.)
กองร้องทุกข์ (รท.)
7. สำนักงานจเรตำรวจ (จต.)
กองบังคับการอำนวยการ (บก.อก.)
กองตรวจราชการ 1 (กต.1)
กองตรวจราชการ 2 (กต.2)
กองตรวจราชการ 3 (กต.3)
กองตรวจราชการ 4 (กต.4)

- กองตรวจราชการ 5 (กต.5)
- กองตรวจราชการ 6 (กต.6)
- กองตรวจราชการ 7 (กต.7)
- กองตรวจราชการ 8 (กต.8)
- กองตรวจราชการ 9 (กต.9)
- กองตรวจราชการ 10 (กต.10)
- 8. สำนักงานตรวจสอบภายใน (สตส.)
- ฝ่ายอำนวยการ (ฝอ.)
- กลุ่มงานพัฒนาการตรวจสอบภายใน (พตส.)
- กองตรวจสอบภายใน 1 (ตส.1)
- กองตรวจสอบภายใน 2 (ตส.2)
- กองตรวจสอบภายใน 3 (ตส.3)
- 9. สำนักงานเลขานุการตำรวจแห่งชาติ (สลก.ตร.)
- กองการต่างประเทศ (ตท.)
- กองสารนิเทศ (สท.)
- 10. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (สง.ก.ต.ช.)
- 11. กองบินตำรวจ (บ.ตร.)
- 12. กองวินัย (วน.)
- 13. สถาบันฝึกอบรมระหว่างประเทศว่าด้วยการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย (ILEA)
- 14. ส่วนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- กองบัญชาการตำรวจนครบาล (บช.น.)
- กองบังคับการอำนวยการ (บก.อก.)
- กองบังคับการตำรวจจราจร (บก.จร.)
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 (บก.น.1)
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 (บก.น.2)
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 3 (บก.น.3)
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 4 (บก.น.4)
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 5 (บก.น.5)
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 (บก.น.6)
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 7 (บก.น.7)
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 8 (บก.น.8)
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 (บก.น.9)
- กองบังคับการสืบสวนสอบสวน (บก.สส.)
- กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ (บก.สปพ.)
- กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน (บก.อคฝ.)

15. ศูนย์ฝึกอบรม (ศฝร.)
16. กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี (กก.ดส.)
5. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ มีระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนมกราคม 2565 ถึงเดือนเมษายน 2565

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง การจัดกลุ่มความรู้ ประสบการณ์รวมไปถึงอุปกรณ์ประกอบต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในการประเมินหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ พ.ศ.2564 ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

2. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ที่มีต่อการดำเนินงานของ หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ด้านการบริหารหลักสูตร บุคลากรและการให้บริการ การจัดสวัสดิการ อาคารสถานที่ และการ ประชาสัมพันธ์

3. ผู้อบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้าราชการตำรวจที่ได้ลงทะเบียนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการ ปฏิบัติงาน

4. การดำเนินงาน หมายถึง การบริหารและจัดการหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการ ปฏิบัติงาน จำกัด การจัดบุคลากรและการให้บริการ การจัดสวัสดิการ การจัดอาคารสถานที่ และการ ประชาสัมพันธ์

4.1 การบริหารหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงาน หมายถึง การจัด โครงสร้างการบริหารหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ของวิทยาลัยการ จัดการเพื่อการพัฒนา รวมไปถึงการแจ้งข้อควรปฏิบัติให้ผู้อบรมทราบ

4.2 บุคลากรและการให้บริการ หมายถึง การวางแผนอัตรากำลังและกำหนด ตำแหน่งของบุคลากร และการให้ บริการต่างๆ แก่ผู้อบรม ได้แก่การอำนวยความสะดวกการรับ การ ฝึกอบรม เป็นต้น

4.3 การจัดสวัสดิการ หมายถึง การช่วยเหลือแก่ผู้อบรมในด้านการจัดสวัสดิการ ต่างๆ นอกเหนือจากการกู้ยืมเงิน

4.4 อาคารสถานที่ หมายถึง การจัดอาคารสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวก และ ให้บริการแก่ผู้อบรมในการมาติดต่อกับสหกรณ์ได้อย่างรวดเร็ว และสร้างความประทับใจแก่ผู้อบรม และบุคลากรภายนอก

4.5 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเผยแพร่ ข่าวสารของหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา การส่งเสริมให้ผู้อบรมและผู้สนใจเห็นความสำคัญของการฝึกอบรม

5. การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ โดยมีรูปแบบการประเมิน 8 ด้าน คือ

5.1 ด้านบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมิน วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ

5.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินงบประมาณ อาคารสถานที่ คุณลักษณะ คุณวุฒิ คุณสมบัติ ประสบการณ์ของ ผู้สอน พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตำรา เอกสารหลักสูตร การสนับสนุนส่งเสริมหลักสูตร เวลา และช่วงเวลา เนื้อหาวิชาที่ สอนในหลักสูตรตรงกับความต้องการของผู้อบรม และนำไปใช้ได้หรือไม่

5.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินการบริหารจัดการ หลักสูตร การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การประกันคุณภาพ การศึกษา

5.4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ ผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติ

5.5 ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) หมายถึง การประเมิน การเป็นที่ยอมรับ จากชุมชนหรือสังคม ชื่อเสียงของสถาบัน

5.6 ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) หมายถึง การประเมินความมั่นใจ ในองค์ความรู้ที่มี ความเชี่ยวชาญ ประสิทธิภาพด้านการบังคับใช้กฎหมาย การจัดการ ด้าน ความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านความคิดสร้างสรรค์

5.7 ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) หมายถึง การประเมิน ความสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนางาน หรือเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำงานหรือพัฒนาองค์ความรู้ ใหม่

5.8 ด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation) หมายถึง การประเมิน ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นอย่างถูกต้องเหมาะสม การประยุกต์ แนวคิดทฤษฎีให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน การปรับใช้กลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา

5.9 ผู้ผ่านการอบรมการประเมินหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงาน ตำรวจ หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาผ่านการอบรมจาก ผู้ผ่านการอบรมการประเมินหลักสูตรอบรม กฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ

6. ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร หมายถึง ข้าราชการตำรวจที่สำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ และได้ดำเนินการแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจ ชั้นสัญญาบัตร

7. กลุ่มคณาจารย์ หมายถึง กลุ่มคณาจารย์ อาจารย์สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

7.1 อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอนนักเรียนนายร้อยตำรวจในภาควิชาการ และข้าราชการตำรวจฝ่ายปกครองซึ่งทำหน้าที่ฝึกและสอนธรรมเนียมปฏิบัติในวิชาชีพตำรวจ สังกัดกองบังคับการปกครอง

8. ผู้บริหารสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หมายถึง ผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1 – 9 และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

9. ผู้บริหารงานโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หมายถึง ผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งผู้บังคับการขึ้นไปหรือเป็นผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ได้แก่ กองบังคับการอำนวยการ กองบังคับการปกครอง ศูนย์ฝึกตำรวจ คณะตำรวจศาสตร์ คณะนิติวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ศูนย์บริการทางการศึกษา สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยบริการ สำนักประกันคุณภาพการศึกษา สำนักเลขานุการ สำนักสภาการศึกษาและส่งเสริมกิจการ

10. ผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หมายถึง กรรมการสภาการศึกษาโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

11. หัวหน้าสถานีตำรวจ หมายถึง ผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งผู้กำกับการหรือเทียบเท่าซึ่งทำหน้าที่หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค 1 – 9

บทที่ 2

ทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและตำรา ที่เกี่ยวกับหลักการและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
  - 1.1 ความสำคัญของความพึงพอใจ
  - 1.2 ความหมายของความพึงพอใจ
  - 1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
  - 2.1 ความหมายของหลักสูตร
  - 2.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
  - 2.3 ลักษณะของหลักสูตรอุดมศึกษาที่ดี
  - 2.4 การบริหารหลักสูตร
  - 2.5 ทิศทางและแนวโน้มหลักสูตรอุดมศึกษาในอนาคต
3. ความหมายและรูปแบบการประเมินหลักสูตร
  - 3.1 ความหมายของการประเมิน
  - 3.2 ความหมายของการประเมินหลักสูตร
  - 3.3 จุดมุ่งหมายการประเมินหลักสูตร
  - 3.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตร
4. มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 4.1 แนวคิด หลักการ และจุดมุ่งหมาย
  - 4.2 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2546
  - 4.3 ความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพภายใน
  - 4.4 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF : HEEd)
5. การประเมินหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7. กรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งช่วยให้งานประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานเกี่ยวกับการให้บริการ นอกจากผู้บริการจะดำเนินการให้ผู้มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจด้วยเพราะความเจริญก้าวหน้าของงานบริการ มีปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่เป็นตัวบ่งชี้ก็คือ จำนวนผู้มาใช้บริการ ดังนั้นผู้บริหารที่ชาญฉลาดควรอย่างยิ่งที่จะศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้มาใช้บริการ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารองค์กรให้ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด (สุวัฒนา ไยเจริญ. 2540 : 33)

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่รับรู้ด้วยจิตใจ และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ให้บุคคลรอบข้างรับรู้ การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจจึงมักมีผู้พยายามจะอธิบายโน้ตศัพท์หรือความหมายของความพึงพอใจไว้ในแง่มุมต่างๆ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ทำการศึกษา เช่น การศึกษาในแง่ของเจตคติ แรงจูงใจ ความคาดหวัง การได้รับรางวัล และความสมดุลทางอารมณ์ โดยทั่วไปการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจมักนิยมศึกษากันในสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน (Job Satisfaction) และมิติความพึงพอใจในการรับบริการ (Service Satisfaction) ซึ่งในการศึกษาของผู้วิจัยเป็นการศึกษามิติความพึงพอใจในการรับบริการ (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2544 : 2-3)

ความพึงพอใจ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Satisfaction เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่ได้รับ และในขณะเดียวกันก็ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งที่บุคคลคิดว่าจะเกิดขึ้นกับตัวเขาด้วย และส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ”

ความพึงพอใจเป็นเรื่องของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันไปความพึงพอใจมากหรือน้อยของบุคคลมีแนวโน้มขึ้นอยู่กับค่านิยมของคนด้วย ความพึงพอใจที่มีมาจากการอบรมตั้งแต่วัยเด็กและค่อย ๆ ซึมซับจากการเลียนแบบบิดามารดา คนใกล้ชิดโดยไม่ต้องมีผู้บอกหรือสอน เป็นเรื่องของพฤติกรรมการเรียนรู้ ประสบการณ์การรับถ่ายทอดความพึงพอใจที่มีอยู่เดิม (พรณี ชูทัยเจนจิต. 2545 : 288)

ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยม และประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ และจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไป (ดารณี จุนเจริญวงศา. 2548 : 14) นอกจากนี้ ความพึงพอใจ (Satisfaction) จะต้องเป็นความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่ได้รับการตอบสนองเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ต้องการและคาดหวัง ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน อาจเนื่องจากพื้นฐานทางการศึกษาทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมความพึงพอใจของมนุษย์เป็นความพยายามที่จะขจัดความ

ตึงเครียด (Tension) หรือความกระวนกระวาย (Discomfort) หรือภาวะไม่ได้ดุลยภาพ (Unequilibrium) ในร่างกาย เมื่อมนุษย์จัดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไปได้ก็จะได้รับความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองต้องการ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2539 : 56-58)

ดังนั้น ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ทำให้เกิดการยอมรับและได้รับการตอบสนองที่ดี ทำให้เกิดความสุข ความสบายใจ ส่งผลต่อสุขภาพกายและจิตในทางที่ดี

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ เป็นความเชื่อเกี่ยวกับความพึงพอใจแบ่งเป็น 2 แนวคิด ดังนี้

1. ความพึงพอใจในด้านทัศนคติต่องาน เชื่อว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของคนที่มีต่องานนับเป็นเจตคติต่องาน ทำให้คนมีพฤติกรรมที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1.1 ส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจ เป็นความรู้ความนึกคิดในเรื่องที่ปฏิบัติ

1.2 ส่วนที่เป็นอารมณ์หรือความรู้สึก เป็นส่วนที่เป็นอารมณ์หรือความรู้สึกที่มีต่อเรื่องที่ปฏิบัติที่มีความรู้หรือมีความเข้าใจอยู่ก่อนเป็นพื้นฐาน เท่าที่เขาจะรู้

1.3 ส่วนที่เป็นการกระทำหรือพฤติกรรม เป็นส่วนที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

ความพึงพอใจต่องานในส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจ เป็นเรื่องความรู้ความเข้าใจที่พนักงานมีต่องาน อาจจะเป็นเรื่องของเงินเดือน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา หรือลักษณะงานที่ทำ ส่วนที่เป็นอารมณ์หรือความรู้สึกก็จะเป็นเรื่องของความรู้สึกที่คน ที่มีต่องานหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงาน เช่น ความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบผู้บังคับบัญชา หรือความพอใจหรือไม่พอใจเกี่ยวกับเงินเดือนที่ได้รับ เป็นต้น ความรู้สึก ที่มีต่องาน พนักงานมีความสุขหรือความพึงพอใจในงานที่ทำ ความเข้าใจหรือความคิดเกี่ยวกับงานรวมกับความรู้สึกที่ดีต่องาน ย่อมนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดี มีประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ที่เป็นส่วนในทัศนคติ

ดังนั้น ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้ความเข้าใจ อารมณ์ และพฤติกรรมที่บุคคลมีต่องานและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

2. ความพึงพอใจในการจูงใจ เป็นความเชื่อว่าการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจูงใจ จะช่วยให้เราเข้าใจความรู้สึกของพนักงานได้มาก ทั้งนี้เพราะการที่คน ๆ หนึ่งมาทำงานเนื่องมาจากมีบางสิ่งบางอย่างที่ตอบสนองความต้องการ และเมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการมากเท่าใดก็ยิ่งมีความสุขและความพึงพอใจในงานมากขึ้นเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม หากมีความต้องการมากแต่ไม่ได้รับสิ่งที่เขาต้องการ ก็จะทำให้ไม่พอใจหรือมีความทุกข์ต่อการปฏิบัติงาน

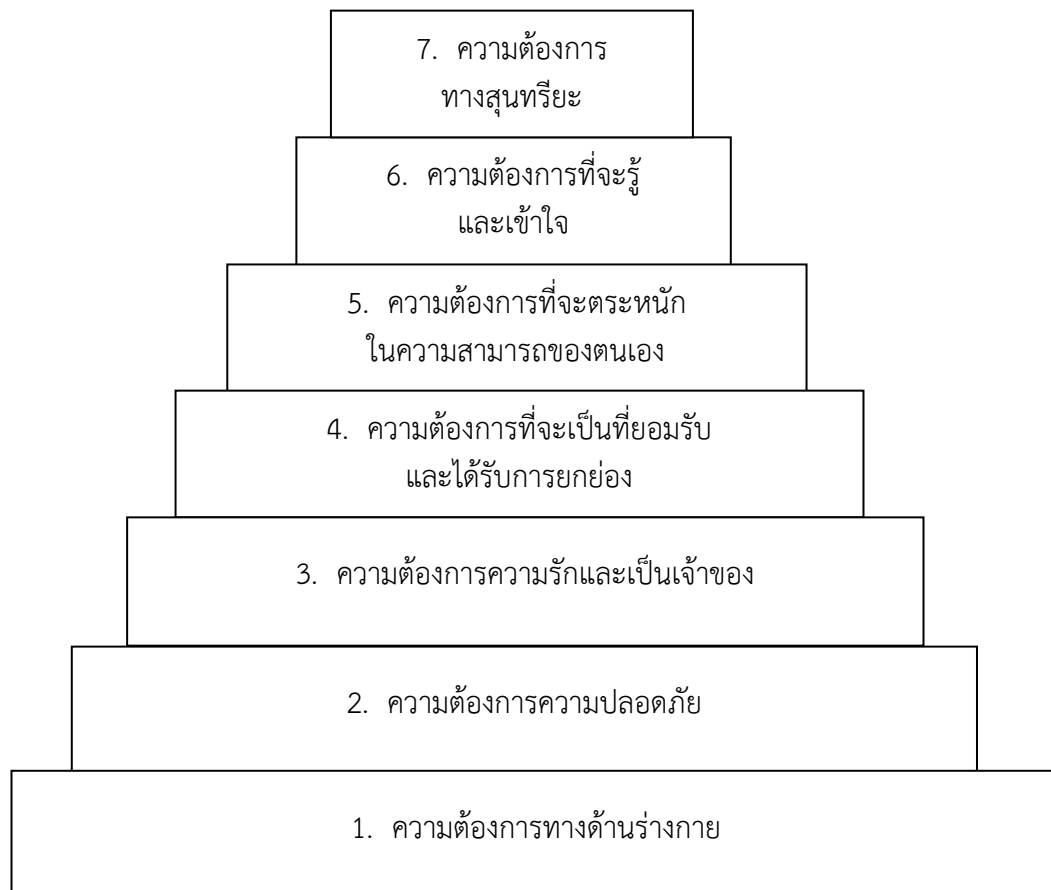
ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ มี 2 ประเภท (Gibson, 1997: 128) ดังนี้

1. ทฤษฎีที่เน้นเนื้อหาของการจูงใจ (Content Theory of Motivation)

1.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) Maslow (อ้างอิงจาก พรธณี ชุติยเจนนิจ. 2545 : 262-273) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับ

ทฤษฎี ลำดับความต้องการของ Maslow ไว้ว่า Maslow เป็นผู้หนึ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้าถึงความต้องการของมนุษย์ โดยมองเห็นว่ามนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น ความต้องการของมนุษย์นี้มีมากมายหลายอย่างด้วยกัน ซึ่งมาสโลว์ได้นำความต้องการเหล่านั้นมาจัดเรียงลำดับขั้นต่ำสุดไปสูงขึ้นสูงสุดเป็น 7 ขั้นด้วยกัน โดยที่มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นสูง ๆ ถ้าความต้องการในขั้นต้น ๆ ได้รับการตอบสนองเสียก่อน นอกจากนี้ มาสโลว์เป็นผู้ที่มองเห็นว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เกิดมาดี และพร้อมที่จะทำสิ่งดีถ้าความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ และมองว่าความดีที่อยู่ในตัวมนุษย์เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด การเรียนรู้หรือการแสดงพฤติกรรมเกิดจากแรงผลักดันภายในตัวบุคคล เด็กมีธรรมชาติพร้อมที่จะศึกษาสำรวจสิ่งต่าง ๆ มนุษย์ทุกคนมีแรงภายในที่จะไปถึงสภาพการณ์ที่เรียกว่า “การรู้จักตนเองตรงตามสภาพที่เป็นจริง” (Self Actualization) หรือความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเอง ซึ่งหมายถึงความสามารถที่จะเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองทั้งในส่วนที่บกพร่องและส่วนดี รู้ทั้งจุดอ่อนจุดแข็ง และตระหนักในความสามารถของตนเอง พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อตนเอง เป็นภาพที่บุคคลพยายามใช้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งมนุษย์จะพัฒนาขึ้นมาขั้นนี้ได้ถ้าความต้องการในขั้นต้น ๆ ก่อนที่จะถึงขั้นนี้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอเสียก่อนจากการที่เรามองธรรมชาติของมนุษย์เช่นนี้ เราจึงเน้นเกี่ยวกับความสามารถของแต่ละบุคคล ในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง มิใช่ถูกควบคุมจากสิ่งแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น และได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่าในการอบรมเลี้ยงดูนั้น ไม่ควรที่ผู้ใหญ่จะคอยควบคุมบังคับทุกอย่าง แต่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกได้ตามความต้องการและความสนใจ โดยที่ผู้ใหญ่จะเป็นผู้มีบทบาทในการเตรียมสิ่งต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เด็กได้มีการเลือกที่ฉลาดเหมาะสม นั่นคือ การจัดสภาพการณ์ที่สามารถสนองความต้องการต่าง ๆ ของเด็กได้ตามขั้นตอน ซึ่งในการตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ผู้ใหญ่ควรจะได้ช่วยเหลือ และเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาขึ้นมาได้ด้วยตนเอง มิใช่ใช้การควบคุมบังคับ

ลำดับชั้นความต้องการตามแนวคิดของ Maslow จากความต้องการขั้นต่ำสุดขึ้นไปหาความต้องการขั้นสูงสุดไว้ 7 ชั้น ซึ่งปรากฏในแผนภาพ ดังนี้ (พรณี ชูทัยเจนจิต. 2545 : 264)

ภาพประกอบที่ 1 ลำดับชั้นความต้องการตามแนวคิดของ Maslow
ที่มา : (พรณี ชูทัยเจนจิต. 2545 : 264-268)

ได้กล่าวเกี่ยวกับลำดับชั้นของความต้องการทั้ง 7 มาสโลว์ ได้อธิบายลักษณะของการเกิดความต้องการในแต่ละชั้นไว้ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการที่ถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เป็นความต้องการขั้นมูลฐานของมนุษย์ และเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต ร่างกายจะต้องได้รับการตอบสนอง ถ้าร่างกายไม่ได้รับการตอบสนองแล้ว ชีวิตก็ดำรงอยู่ไม่ได้ ความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ อาหาร อากาศ น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ถ้าความต้องการขั้นนี้ขาดหายไป ความต้องการชั้นต่าง ๆ ก็จะขาดหมดทุกอย่าง

2. ความต้องการความปลอดภัย ถ้าความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มนุษย์ก็จะมีความต้องการความปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่น ความต้องการ การคุ้มครองปกป้อง ความรู้สึกที่ปลอดภัยจากการถูกคุกคาม ปลอดภัยจากความวิตกกังวล ความต้องการที่จะอยู่ใน

ระเบียบ ความต้องการกฎหมายคุ้มครอง ตลอดจนต้องการความเข้มแข็งของ ผู้คุ้มกัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของทุกคน

3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ ถ้าความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและความปลอดภัยได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ คนก็就会有ความต้องการในเรื่องความรักและความเป็นเจ้าของขึ้นมาอีก คนทุกคนต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ตนเองจะต้องเกี่ยวข้องด้วย ไม่มีใครทนได้ถ้ารู้สึกว่าไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม มนุษย์ทุกคนอยากได้รับความรักจากคนอื่น อยากเป็นเจ้าของคนอื่น ในขณะที่เดียวกันก็อยากให้ตนเป็นที่รักและได้รับการยอมรับความเป็นมิตร

4. ความต้องการการยอมรับและได้รับการยกย่อง เป็นความต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีค่าทั้งในสายตาตนเองและในสายตาของผู้อื่น คนที่ยอมรับนับถือในตนเอง มองเห็นคุณค่าและความสามารถในการตนเองนั้น มี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นคนที่มองเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย คนประเภทนี้จะเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ให้ความร่วมมือและเป็นมิตร จะเป็นคนที่มีลักษณะยอมรับผู้อื่น เห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีในตัวผู้อื่นเช่นเดียวกับที่มีต่อตนเอง ลักษณะที่สองเป็นคนที่มองเห็นคุณค่าในตนเอง แต่มีลักษณะข่มขู่มากกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากความรู้ที่ไม่ใคร่มั่นคงปลอดภัยนั่นเอง ดังนั้นจะเป็นคนที่มีลักษณะค่อนข้างมั่นใจในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองแต่ฝ่ายเดียว โดยที่ไม่ใคร่ยอมรับหรือเห็นคุณค่าในตัวผู้อื่น เป็นคนที่สร้างสัมพันธภาพได้น้อยกว่าพวกแรก

5. ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเองหรือรู้จักตนเองตรงตามสภาพเมื่อความต้องการต่าง ๆ ดังกล่าวทั้ง 4 ขั้น ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มนุษย์จะมีความต้องการที่จะรู้จักตนเองตรงตามสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ เข้าใจถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการของตนเอง โดยไม่มีการปกป้องและบิดเบือน พร้อมทั้งจะเปิดเผยตนเอง พิจารณาตนเองอย่างเป็นธรรม

6. ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ เป็นความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าพิสูจน์ทดลอง เพื่อหาความรู้ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและชัดเจน คนที่มีความต้องการในระดับนี้จะพอใจในการแสวงหาความรู้ที่ตนสนใจและคิดว่ามีคุณค่า โดยไม่ต้องให้บุคคลอื่นมาชักชวนให้ทำ แต่เขาจะทำได้ด้วยความสนใจใคร่รู้ของตัวเอง

7. ความต้องการด้านสุนทรีย์ เป็นความต้องการที่จะรู้จักและซาบซึ้งในสิ่งสวยงามและความประณีตจรโล่งใจต่าง ๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และศาสนา เป็นต้น คนที่มีความต้องการถึงระดับนี้จะแสวงหาความสุขความพอใจของตน โดยไม่สนใจว่ารสนิยมของตนจะสอดคล้องกับรสนิยมของสังคมหรือไม่

นอกจากนี้ มาสโลว์ (อ้างอิงจาก พรณี ชูทัยเจนจิต. 2545 : 264-268) ได้แบ่งความต้องการทั้ง 7 ขั้น ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ความต้องการขั้นที่ 1-4 เรียกว่า “ความต้องการขั้นต่ำ” หรือความต้องการเนื่องจากการขาดหรือไม่มี ซึ่งต้องการตอบสนองจากปัจจัยภายนอก

กลุ่มที่ 2 ความต้องการขั้นที่ 5-7 เรียกว่า “ความต้องการขั้นสูง” หรือ ความต้องการพัฒนา เป็นความต้องการเนื่องมาจากการแสวงหา มิใช่เนื่องมาจากการขาดหรือการไม่มี ถ้าความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มนุษย์จะพัฒนาขึ้นมาถึงความต้องการขั้นที่ 5 ซึ่งเป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตรงตามสภาพ เป็นความต้องการของผู้ที่จะพัฒนาขึ้นไปสู่ความเป็นคนที่ตนเองมีอยู่ได้อย่างเต็มสมบูรณ์ จะเป็นผู้ที่คำนึงถึงปัญหามากกว่าตัวบุคคล จะเป็นผู้ที่คำนึงถึงบุคคลอื่น ทั้งนี้เพราะตนเองได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นต่ำอย่างเต็มที่แล้ว ทั้งเป็นผู้ที่มองเห็นศักดิ์ศรี และคุณค่าในตนเอง ตลอดจนมีความนับถือในตนเอง

2. ทฤษฎีที่เน้นกระบวนการจูงใจ (Process Theory of Motivation)

2.1 ทฤษฎีสององค์ประกอบของเฟรดเดอริก เฮิร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg)

เฮิร์ซเบิร์ก (อ้างอิงจาก วิโรจน์ สารัตนะ. 2542 : 247) เป็นผู้ให้แนวความคิดในเรื่องการจูงใจว่า มนุษย์เรานั้นมีความพอใจด้านการจูงใจออกเป็น 2 ด้าน คือ องค์ประกอบที่แสดงออกมาสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบจูงใจ สรุปได้ดังนี้

2.1.1 องค์ประกอบส่งเสริม คือองค์ประกอบที่สามารถเป็นได้ทั้งสาเหตุของความไม่พอใจและสามารถป้องกันความไม่พอใจได้ด้วย องค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบภายนอก (Extrinsic Factors) ซึ่งสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่บุคคลสัมผัสอยู่ เช่น ค่าจ้างแรงงาน สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย เป็นต้น หากว่าสิ่งเหล่านี้ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างพอเพียง ความไม่พอใจก็จะหายหรือหมดไป แต่ก็จะไม่สร้างหรือทำให้เกิดเจตคติทางบวกหรือแรงจูงใจขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบส่งเสริมเป็นองค์ประกอบที่ใช้เพื่อป้องกันการเกิดความไม่พอใจ แต่จะไม่ทำหน้าที่เป็นเครื่องเสริมสร้างส่วนบุคคลในการจูงใจในระดับที่สูงขึ้น องค์ประกอบด้านส่งเสริมนี้สามารถนำบุคคลไปสู่ความเป็นกลางเท่านั้น

2.1.2 องค์ประกอบจูงใจ (Motivation Factors) คือองค์ประกอบที่นำไปสู่การพัฒนาเจตคติทางด้านบวก ทำหน้าที่เป็นเครื่องเสริมสร้างน้ำใจ การยกย่อง การเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ความรู้สึกของการได้รับผลสำเร็จและความสำเร็จ โอกาสความก้าวหน้า ความรับผิดชอบ ความรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญ

องค์ประกอบทั้งสองด้าน ด้านหนึ่งจะเป็นเสมือนเครื่องป้องกันมิให้เกิดการไม่พอใจในงาน สิ่งแวดล้อมรอบตัวภายนอก องค์ประกอบเหล่านั้นจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องรอบนอกตัวบุคคล จึงใช้ชื่อว่า องค์ประกอบส่งเสริม ส่วนอีกองค์ประกอบหนึ่งเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจ เจตคติ ความพึงพอใจ ซึ่งเป็นเรื่องภายในบุคคล ซึ่งใช้ชื่อองค์ประกอบจูงใจ

2. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

2.1 ความหมายของหลักสูตร

คำว่า “หลักสูตร” แปลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Curriculum” ซึ่งมีรากฐานมาจากภาษาละตินว่า “Currere” หมายถึง Running Course หรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง ต่อมาได้นำศัพท์นี้มาใช้ในทางการศึกษาว่า Running Sequence of Course of Learning Experience (Armstrong. 1989: 2) การที่เปรียบเทียบกับสนาม หรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่งอาจมาจากการที่ผู้เรียนจะสำเร็จ

การศึกษาในระดับใดหรือหลักสูตรใดก็ตาม ผู้เรียนจะต้องพึงพาความยากของวิชาหรือประสบการณ์การเรียนรู้ตามลำดับขั้น ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเช่นเดียวกับนักวิ่งที่ต้องวิ่งและพึงพาอุปสรรคไปสู่ชัยชนะและความสำเร็จให้ได้ได้มีนักวิชาการ นักการศึกษา ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 2) กล่าวว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งหลายที่สถานศึกษาจัดให้แก่ ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่สถานศึกษาปรารถนา และหลักสูตรที่ได้นั้น ควรจะต้องตอบสนองต่อความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนอันสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสมที่สุด ทำนองเดียวกับ กาญจนา คุณารักษ์ (2527: 2) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นโครงการ หรือแผนหรือข้อกำหนด ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้เอากัตบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง และรวมถึงลำดับของประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแปลความคิดไปสู่การปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในสังคมที่ดี ในขณะที่ ชม พันธุ์ ฤกษ์ธร ณ อยุธยา (2540: 1) ได้กล่าวถึงหลักสูตรในความหมายดั้งเดิมว่าหลักสูตร (Curriculum) มีความหมายว่า “สนามแข่ง” (Racecourse) และตามความหมายจริงแล้ว หลักสูตรแต่เดิมนั้นคนส่วนใหญ่คิดว่ามีลักษณะเป็นสนามแข่งจริง ๆ กล่าวคือ นักศึกษาต้องแข่งขันกันเรียนให้จบเพื่อที่จะได้รับปริญญา แม้ในปัจจุบันความเชื่อเกี่ยวกับหลักสูตรก็ยังยึดอยู่ว่าหลักสูตรคือสนามแข่งที่ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งนักศึกษาต้องเรียนให้ประสบผลสำเร็จ

สัจด์ อุทรานันท์ (2532: 5 – 8) ได้กล่าวถึงขอบเขตความหมายของหลักสูตรว่ามีขอบเขตอยู่ ภายใน 3 สถานะ ดังนี้

1) ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตของศาสตร์สาขาวิชาหนึ่งในที่นี้ หมายถึง สาขาวิชาหลักสูตรซึ่งจะต้องศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร วิธีการใช้หลักสูตร

2) ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการตามความหมายนี้ หลักสูตรจะหมายถึงเอกสารหลักสูตรที่กล่าวถึงสาระของหลักสูตรในด้านจุดประสงค์ หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระที่จัดไว้ในหลักสูตร รวมถึงเอกสารประกอบหลักสูตร อันได้แก่ คู่มือครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและคู่มือหลักสูตร แผนการสอนกลุ่มวิชาต่าง ๆ คู่มือประเมินผลการเรียน เป็นต้น

3) ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตของระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ซึ่งหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของหลักสูตร กระบวนการประเมินผลหลักสูตร ตลอดจนผลิตผลต่างๆ ที่เกิดเกี่ยวกับหลักสูตร

สมสุดา ผู้พัฒน์ และโสภณ ธนะมัย (2534: 12 - 13) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 2 ลักษณะ คือหลักสูตรในเชิงความคิดรวบยอด หมายถึง มวลประสบการณ์การเรียนรู้ที่สถาบันการศึกษาจัดให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และหลักสูตรในเชิงปฏิบัติการ หมายถึง เอกสารที่เขียนขึ้นเกี่ยวกับแนวของเนื้อหาที่จะต้องสอนในหลักสูตร วัตถุประสงค์หลักการและเหตุผลที่ต้องมีหลักสูตรฉบับนั้น ๆ และวิธีการประเมินผล

ก๊อต (ฉันท ชาติทอง. 2550: 4; อ้างอิงจาก Cater V. Good. 1973: 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

- 1) หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา
- 2) หลักสูตร คือ คำโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะจะต้องสอนโดยโรงเรียนเป็นผู้จัดให้กับเด็กเพื่อให้มีความรู้จบชั้นหรือรับใบประกาศ
- 3) หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้คำแนะนำของโรงเรียนและสถาบันการศึกษา

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 9) กล่าวว่า หลักสูตรมีความหมายตั้งแต่ที่เป็นรูปธรรมจนถึงนามธรรม ดังนี้ หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน หลักสูตร คือ จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน

ยุทธนา ปฐมวรชาติ (2549: 23) กล่าวถึง หลักสูตร คือ 1) แนวทางการจัดการศึกษาที่คาดหวังให้เกิดขึ้นคุณภาพผู้เรียนซึ่งมีขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับเอกสารหรือแผนการจัดการเรียนรู้เนื้อหาสาระ มวลประสบการณ์ที่ใช้ในการจัดการศึกษาหรือพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

ฉันท ชาติทอง (2550: 4) กล่าวว่า หลักสูตร คือ การบูรณาการศิลปะการเรียนรู้ และมวลประสบการณ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง และมีการกำหนดแผนงานไว้ล่วงหน้า โดยสามารถปรับปรุง พัฒนาให้เอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ขณะที่ยอดม เชยกิจวงศ์ ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นตัวกำหนดหรือกรอบของแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมายที่วางไว้ ซึ่งมีทั้งความหมายที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ดังนี้ 1) หลักสูตร คือ จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ 2) หลักสูตรคือประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน 3) หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน 4) หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน 5) หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน (ยอดม เชยกิจวงศ์. 2545: 1 – 2) สำหรับชาญยุทธ์ นุชนงค์ ได้สรุปความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง เอกสารที่เขียนขึ้นเพื่อให้ครูนำไปจัดให้แก่ผู้เรียน โดยการจัดมวลประสบการณ์ทั้งหมดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทุกๆ ด้านเป็นไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถประกอบอาชีพและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ชาญยุทธ์ นุชนงค์. 2546: 9)

สรุปได้ว่า หลักสูตร คือ การจัดกลุ่มความรู้ ประสบการณ์รวมไปถึงอุปกรณ์ประกอบต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามจุดหมายที่ตั้งไว้ในหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2549 (ปรับปรุง พ.ศ.2551)

2.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร เป็นเครื่องชี้แนวทางของหลักสูตร ดังนั้นในการสร้างหลักสูตร จึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเป็นสำคัญ โดยทั่วไปองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย ความมุ่งหมายเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนและการบริหาร การประเมินผล

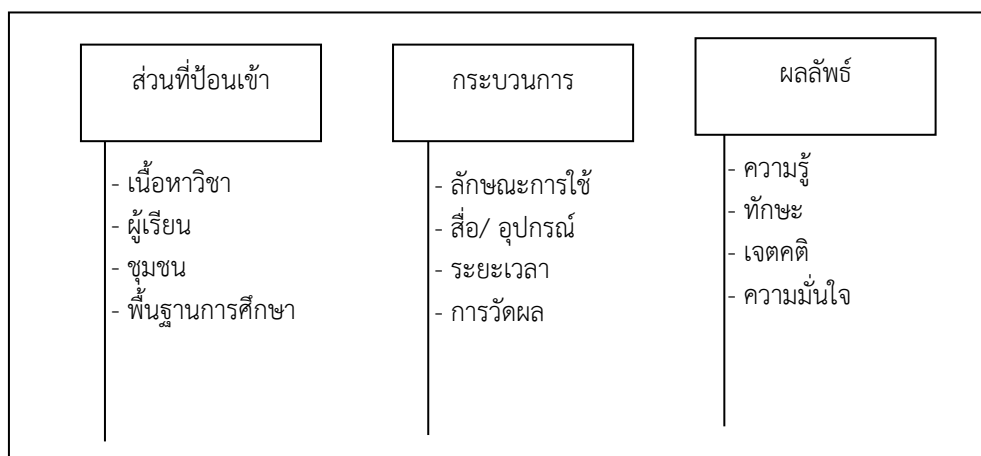
จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง ส่วนที่อยู่ในและประกอบเข้ากันเป็นหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร มีนักการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

ไทเลอร์ (ฉันท ชาติทอง. 2550: 5; อ้างอิงจาก Ralph W. Tyler. 1949: 78 -80) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย 4 ประการ คือ จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีการจัดการประเมินผล

ทาบา (รุจิรี ภูสาระ; และจันทราณี สงวนนาม. 2545: 86 – 87; อ้างอิงจาก Hilda Taba. 1962: 422 – 423) กล่าวว่า หลักสูตรมี 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

- 1) วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ
- 2) เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
- 3) วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) วิธีการประเมินผล

โบแฮมพ์ (ยุทธนา ปฐมวรชาติ. 2549: 23; อ้างอิงจาก George Beauchamp. 1968: 108) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรในเชิงระบบ ประกอบด้วย ส่วนที่ป้อนเข้า (Input) กระบวนการ(Process) และผลลัพธ์ที่ได้ (Output) ดังภาพที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 องค์ประกอบหลักสูตรของโบแฮมพ์

ที่มา: ยุทธนา ปฐมวรชาติ. (2549). การประยุกต์ใช้วงจรเดมมิ่งในการพัฒนาหลักสูตร
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องเรารักบ้านเกิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. หน้า 23.

บุญชม ศรีสะอาด (2546: 11-18) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตรที่เป็นแนวทางหลักของการพัฒนาหลักสูตรในปัจจุบันโดยเฉพาะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้นมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 องค์ประกอบและองค์ประกอบเพิ่มเติมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้ การประกันคุณภาพหลักสูตรและสื่อการเรียน

วิชัย แหวนเพชร (2530: 70-71) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย

1) ความมุ่งหมาย (Curriculum Objectives) เป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรนั้นว่าเมื่อผู้เรียนผ่านประสบการณ์แล้วผู้เรียนจะเกิดอะไร การกำหนดความมุ่งหมายต้องให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และคำนึงถึงการพัฒนาของตัวผู้เรียนด้วย

2) เนื้อหา (Curriculum Contents) เป็นส่วนที่ได้เลือกสรรเนื้อหาสาระความรู้ ประสบการณ์มาจัดรวมเรียงลำดับไว้เพื่อที่ว่าเมื่อผู้เรียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ แล้วจะพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งใจไว้

3) กระบวนการเรียนการสอนและการบริหาร (Method and Organization) เป็นส่วนที่ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนำวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับวัยและเนื้อหา รวมทั้งการจัดและบริหารหลักสูตรด้วย ซึ่งจะทำให้หลักสูตรใช้ได้สัมฤทธิ์ผล

4) การประเมินผล (Evaluation) หลักสูตรต้องมีการประเมินผลเพราะทำให้ทราบว่าประสิทธิภาพของการเรียนหรือหลักสูตรนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งการประเมินผลนั้นต้องขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ๆ ด้วย

ชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข (2555: ออนไลน์) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ความมุ่งหมาย (Objectives) เป็นเสมือนการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์อันก่อให้เกิดประโยชน์ในสังคมนั้น การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานของสังคม เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหา และสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียน และต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติด้วย

2) เนื้อหาวิชา (Content) เป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ต้องสมบูรณ์ ซึ่งจะต้องผนวกความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม แนวคิด และทัศนคติเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งในด้านความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ เนื้อหาสาระของหลักสูตรจะประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร ดังเช่นงานวิจัยของ รัตติยา ฤทธิรงค์ (2547: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินการดำเนินงานโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา สถาบันสบทบ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า โครงสร้างหลักสูตรฯเหมาะสมในเรื่องจำนวนหน่วยกิตและรายวิชาบังคับพื้นฐานสำหรับแพทย์ การกำหนดวิชาเลือกเหมาะสมทุกรายวิชา เนื้อหาในรายวิชาที่เรียนมีมากเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติจริง

3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นกิจกรรมที่จะแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ กิจกรรมนั้นมีหลายลักษณะ แต่กิจกรรมที่สำคัญที่สุด คือกิจกรรมการเรียนการสอน หรืออาจกล่าวได้ว่า “การสอนเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้” ดังนั้นผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้จัดการเรียนรู้ หากผู้สอนได้ศึกษาหลักสูตรจนเข้าใจ และสามารถนำไปดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีแล้ว ย่อมทำให้หลักสูตรนั้นเกิดสัมฤทธิ์ผล

4) การประเมินผล (Evaluation) เป็นองค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักสูตรแปลงไปสู่การปฏิบัตินั้นบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินผลนี้จะป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรต่อไป

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือการพัฒนาหลักสูตรได้

2.3 ลักษณะของหลักสูตรอุดมศึกษาที่ดี

“หลักสูตรระดับอุดมศึกษา” หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นที่สาม (Tertiary Education) ซึ่งถือเป็นระดับการศึกษาขั้นสูงสุด นำมากระบุนรายวิชา กำหนดขั้นตอนก่อนหลังของเนื้อหาความรู้ที่ชัดเจน และจัดให้เป็นระบบภายใต้กรอบระยะเวลาทรัพยากรที่กำหนด เพื่อสร้างศักยภาพของนักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่ต้องการ (อักรนัน เตชชัยชนะ. ออนไลน์: 2555)

วิชัย ดิสสระ (2535: 36) กล่าวถึงคุณลักษณะของหลักสูตรที่ดี 1) เนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตรครอบคลุมข้อมูลที่ได้มาจากนักเรียน สังคม กระบวนการเรียน และความรู้ที่ควรจะได้รับในระหว่างการศึกษา 2) จุดมุ่งหมายของโรงเรียนวางไว้อย่างชัดเจนเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง มีความกว้างขวางสมดุล เป็นจริง มีช่องว่างพอที่จะขยาย ตัดต่อ เพิ่มเติม จุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ 3) กระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการที่มีอิสระที่จะพัฒนาความสามารถ ความสนใจ ตามแนวทางของตนเอง 4) นักเรียน และครูมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแผนการเรียนต่างๆ ในหลักสูตร นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียนนั้นๆ ตามวุฒิภาวะของเขา ผู้เรียนมีความเข้าใจในเหตุผลและยอมรับสิ่งที่โรงเรียนคาดหวังจากเขา 5) กลุ่มจุดมุ่งหมายที่สำคัญมีความสอดคล้องกับโอกาสที่จะเรียนในแต่ละกลุ่ม เพื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายนั้นๆ มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายกับโอกาสที่จะเรียนว่ามีช่องว่าง เหลือมล้าหรือไม่ โอกาสในการเลือกทางเรียนเป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่จะบรรลุจุดมุ่งหมาย 6) ในแต่ละขอบเขตหรือแต่ละกลุ่มของจุดมุ่งหมาย โอกาสในการเลือกทางเรียนที่เกี่ยวข้องมีรูปแบบหรือกระบวนที่แสดงให้เห็นความตั้งใจที่จะให้เกิดขึ้น กระบวนหรือรูปแบบนั้นๆ มีความเหมาะสม และคล่องตัวนำไปใช้ได้จริง 7) แผนงานเหมาะสมกับศูนย์กลางการศึกษาในโรงเรียน มีแผนการที่สร้างขึ้นจากภายนอกโรงเรียนและได้รับการปรับปรุงหรือนำไปใช้ในโรงเรียน และโอกาสทางการเรียนต่างๆ ได้รับการวางแผนให้คุณค่าต่อผู้เรียนและชุมชน 8) ความต้องการที่เป็นแรงผลักดันจากภายนอกได้รับการพิจารณาผ่านกระบวนการที่กำหนดไว้อย่าง

สมดุล 9) แผนงานของหลักสูตรโดยส่วนรวมมีความกว้างขวาง มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับการเรียน การสอน การวัดผล ตลอดทั้งจุดมุ่งหมายและโอกาสทางการเรียนที่กำหนดไว้ 10) กลุ่มที่รับผิดชอบในการวางแผนนั้นเป็นตัวแทนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนโดยส่วนรวมและกลุ่มอาชีพต่างๆ 11) แผนงานต่างๆ เปิดโอกาสให้มีการแสดงปฏิกิริยาย้อนกลับจากนักเรียนหรือกลุ่มชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแผนนั้นๆ 12) แผนการและส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมีโอกาสอธิบายและชี้แจงจนเป็นที่เข้าใจของนักเรียน ผู้ปกครองและคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 13) มีคณะกรรมการหรือหน่วยวัดและประเมินผลหรือกลุ่มคนหรือรายบุคคลที่รับผิดชอบพิจารณาปัญหาหรือรวบรวมปัญหาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่ มีข้อบ่งชี้หรือสายงานที่ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับกลุ่มบุคคลที่จะแก้ปัญหานั้นๆ ได้อย่างจริงจัง การพิจารณา รวบรวมรายงาน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเป็นไปอย่างมีระบบ 14) แผนงานนั้นๆ มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นประโยชน์หรือไม่ 15) แผนงานของหลักสูตรมีช่องว่างสำหรับการยืดหยุ่นเพื่อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามโอกาสของการเรียน วิธีการเรียนการสอน ตลอดทั้งการรับฟังความคิดเห็นของครูและนักเรียนเพื่อการพัฒนาให้ดีที่สุด ในขณะที่อรัญก์ อุดมไพจิตรกุล กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีต้องสนองต่อความต้องการทางการศึกษาหรืออุปสงค์ของการศึกษา (Demand for Education) จะต้องมีความหลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ เพื่อให้ได้คุณลักษณะและทักษะที่พึงประสงค์ รวมทั้งสามารถพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูง การค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม (อรัญก์ อุดมไพจิตรกุล. 2555: ออนไลน์) และชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข กล่าวถึง หลักสูตรที่ดีย่อมส่งผลดีต่อการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน กล่าวคือ หลักสูตรที่ดีจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปปฏิบัติได้ดี มีประสิทธิภาพ ทางด้านครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน หลักสูตรที่ดีมีลักษณะ ดังนี้ 1) หลักสูตรควรมีความคล่องตัวและสามารถปรับปรุงและยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี 2) หลักสูตรควรเป็นเครื่องมือช่วยให้การเรียนการสอน บรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 3) หลักสูตรควรได้รับการจัดทำ พัฒนาจากคณะบุคคลหลายฝ่าย เช่น ครู ผู้ปกครอง นักวิชาการ นักพัฒนาหลักสูตร และผู้บริหารได้มีส่วนร่วมรับรู้ในการจัดทำหลักสูตร 4) หลักสูตรจะต้องจัดได้ตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษาแห่งชาติ 5) หลักสูตรควรมีกิจกรรม กระบวนการ และเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอนบริบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกๆ ด้าน 6) หลักสูตรควรบอกแนวทางด้านสื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อ การวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน 7) หลักสูตรควรมีลักษณะที่สนองความต้องการ และความสนใจ ทั้งของนักเรียนและสังคม 8) หลักสูตรควรส่งเสริมความเจริญงอกงามในตัวผู้เรียนทุกด้าน รวมทั้งส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 9) หลักสูตรควรชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติ ได้ด้วยตนเองจากสื่อต่างๆ ที่อยู่รอบตัว 10) หลักสูตรควรจัดทำมาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่างๆ อย่างรอบคอบ เช่น ข้อมูลด้านปรัชญา การศึกษา จิตวิทยา สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 11) เป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเนื้อหาและกิจกรรมต้องเหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน 12) เนื้อหาและประสบการณ์ต้องสอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของผู้เรียน ประสบการณ์ต้องเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข. 2555: ออนไลน์)

สรุปได้ว่า คุณสมบัติของหลักสูตรที่ดี ควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา ลักษณะพัฒนาการของเด็ก วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เอกลักษณ์ของชาติและความสนใจของผู้เรียน มีแนวทางการสอน การวัดและประเมินผลการสอน อุปกรณ์และสื่อการสอนที่เหมาะสม และสนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม สนับสนุนให้ผู้เรียนคิด ทำให้ติดตามความสนใจโดยอิสระ โดยมีผู้สอนให้คำแนะนำและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรต้องมีลักษณะกว้างขวางและสมดุล เป็นจริง มีความยืดหยุ่น หลากหลาย ตอบสนองความต้องการทางการศึกษา และได้รับการจัดทำ พัฒนาจากคณะบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานอย่างรอบคอบ เช่น ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื้อหาและประสบการณ์ต้องสอดคล้องกับสภาพการณ์ดำรงชีวิตของผู้เรียน เป็นสิ่งใกล้ตัวและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.4 การบริหารการศึกษาและการบริหารหลักสูตร

การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารขององค์การทางการศึกษาใช้ภาวะผู้นำในการระดมทรัพยากร และเทคนิคในการประยุกต์ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารมาใช้ในการกิจการทางการศึกษา การพัฒนาองค์การทางการศึกษา และสมาชิกของสังคมให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และเป็นคนดีของสังคมตามเป้าหมายและนโยบายของประเทศ และลักษณะของการบริหารศึกษามีลักษณะแตกต่างจากการบริหารประเภทอื่นในด้านเป้าหมาย วัตถุประสงค์ วิธีการ เทคนิคการบริหารและการประเมินผล คือ เป้าหมายสำคัญของการบริหารการศึกษา คือ การเน้นที่จะพัฒนาบุคลิกภาพและความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม พัฒนาคุณภาพการศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ ส่งเสริมให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สร้างเสริมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (บุญชม ศรีสะอาด; และ สุทธิทอง ศรีสะอาด. 2552: 12) ส่วนการบริหารหลักสูตรเป็นการนำกระบวนการบริหารมาใช้ในขั้นตอนการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยอาศัยบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (ประสาธน์ เนืองเฉลิม. 2553: 60) ขณะที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 43) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร แบ่งเป็นการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการพิจารณาและการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรที่จัดทำนั้นมีเป้าหมายเพื่ออะไร ทั้งโดยกำหนดส่วนรวมและส่วนย่อยของหลักสูตรนั้นอย่างชัดเจน การคัดเลือกกิจกรรม วัสดุการเรียนการสอน การเลือก สรรเนื้อหาสาระ กิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน การกำหนดระบบการจัดวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนแต่ละวิชาและแต่ละชั้นเรียน (ประสาธน์ เนืองเฉลิม. 2553: 43; อ้างอิงจาก Hlebowith. 2005: 4)

สำหรับลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา บุญชม ศรีสะอาด; และสุทธิทอง ศรีสะอาด (2552: 55 – 131) กล่าวว่า การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาสามารถทำได้มากมายหลายลักษณะ เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรหรือการบริหารหลักสูตร งานวิจัยเกี่ยวกับกิจการนักเรียน นักศึกษาและการปกครองนักเรียนศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การบริหาร เช่น ศึกษาการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา แนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา รูปแบบการ

บริหารงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา มูลเหตุการติดยาเสพติดให้โทษของนักเรียนและวิธีการป้องกัน ขณะที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544: 149) กล่าวถึงประเด็น การบริหารที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นปริญญานิพนธ์ ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการจัดการบริหารการศึกษา จัดแบ่งได้เป็นการบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารอาคารสถานที่ และพัสดุ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานประชาสัมพันธ์และการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน โดยการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหาร เช่น การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การนิเทศการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินผล

สรุป การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารขององค์การทางการศึกษาจะต้องระดมทรัพยากรต่างๆที่มี และประยุกต์ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารมาใช้ในการบริหารองค์การศึกษาพัฒนาองค์การ โดยเน้นพัฒนาบุคลากรภาพ ความเจริญงอกงามในผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามนโยบายและเป้าหมายของประเทศ โดยการบริหารหลักสูตร หมายถึง การนำกระบวนการทางการบริหารการศึกษามาใช้ในขั้นตอนการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้งานวิจัยด้านการบริหารการศึกษาที่พัฒนาเป็นปริญญานิพนธ์ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรหรือการบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมนักเรียน

2.5 ขอบเขตของการบริหารหลักสูตร

เมื่อการพัฒนาหลักสูตรดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การนำหลักสูตรไปใช้ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอยู่ในการจัดการให้หลักสูตรมีการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ หน้าที่ดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การบริหารงานวิชาการและการบริหารทั่วไป (รุจิรี ภู่อาระ. 2546: 154 – 172) การบริหารหลักสูตรประกอบด้วยกระบวนกรดำเนินการตามแผนกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดตารางสอน แผนการสอน คู่มือผู้เรียน ความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียนการประเมินผลการเรียน (มาเรียม นิลพันธ์. 2543: 38) การบริหารหลักสูตร มีลักษณะงานคล้ายกับการบริหารงานลักษณะอื่นๆในสถานศึกษา แต่อาจแตกต่างกันในด้านวัตถุประสงค์ วิธีการและการประเมินผล สำหรับความหมายของการบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน (ปริยาพร วงศ์ อนุตรโรจน์. 2545: 43 – 49) ได้แก่

1) ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนเปิดหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยเป็นสิ่งที่จำเป็น การเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตรมีดังนี้

1.1) การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ มีการทดลองนำร่องการใช้หลักสูตร แต่ละสถานศึกษาสามารถทำได้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา โดยตรวจสอบตั้งแต่วัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม รูปแบบ โครงร่าง เนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบว่า เหมาะกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษานั้นๆ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพท้องถิ่นแตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องปรับปรุงบ้างตามสมควร

2) การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดหลักสูตรเกี่ยวข้องกับหลายสิ่งไม่เฉพาะการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น สัมพันธ์การสื่อการเรียนการสอน ห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ รวมทั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ จำเป็นต้องเตรียมความ

พร้อมเกี่ยวกับเรื่องนี้ และต้องปรับปรุงแก้ไขวิธีการบริหารงาน เพื่อจะได้ใช้หลักสูตรให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ การประชาสัมพันธ์ทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ บทความในหนังสือพิมพ์ วารสารต่างๆ หรือการใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ ทั้งนี้การเลือกใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายงบประมาณที่มีอยู่ตลอดจนเวลาและโอกาส เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาเป็นเรื่องๆไป ซึ่งการประชาสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการยอมรับในหลักสูตร ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับการเรียนการสอน

3) การเตรียมความพร้อม การเตรียมความพร้อมของสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดข้องในระหว่างหลักสูตรดำเนินการ หรือระหว่างการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมมีหลายเรื่อง ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ความพร้อมของครูผู้สอน ผู้นิเทศการสอนและนักแนะแนวการศึกษา การเตรียมผู้บริหาร การเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ วัสดุ สื่อการสอน ห้องสมุด อาคารสถานที่ งานประมาณ สถานที่ฝึกงาน รวมทั้งจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร

4) การจัดทำโครงการสอน แผนการสอน เป็นการเตรียมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการและการประเมินผล การจัดทำโครงการสอนจะช่วยให้ครูดำเนินการสอนไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5) การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน ได้แก่ การรับสมัคร การสอบการสัมภาษณ์ การตรวจสอบหลักฐานก่อนเข้าศึกษา

6) การตรวจสอบการยอมรับจากสังคม เป็นการตรวจสอบ ความพร้อมของชุมชน เช่น ความคิดเห็นของผู้ปกครอง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารหลักสูตร

7) การจัดโครงสร้างของหน่วยงาน การบริหารหลักสูตรอยู่ในการบริหารของฝ่ายวิชาการและคาบเกี่ยวกับฝ่ายอื่นๆซึ่งเป็นฝ่ายสนับสนุนการสอน การจัดโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อจะได้มีการรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร โดยทั่วไปสถานศึกษามีหน่วยงานที่รองรับการบริหารหลักสูตรอยู่แล้ว แต่อาจจัดโครงการเฉพาะกิจขึ้นเมื่อเปิดหลักสูตร เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น

ธารง บัวศรี (2542: 305) กล่าวว่า การนำเอาหลักสูตรใหม่ไปใช้สิ่งที่ต้องเตรียม ได้แก่ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมระบบการบริหาร การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย การเตรียม ปรับปรุงหลักสูตรและการเตรียมชุมชนและสังคม การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษามีขั้นตอน ดังนี้

1) สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความสำคัญความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

2) สำนวณสภาพปัจจุบันของบุคลากรโดยการออกแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา

3) จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

4) ประชุมชี้แจง/ประชุมปฏิบัติการ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

5) ศึกษาดูงานจากแหล่งความรู้ที่หลากหลายสื่อเอกสารหรือศึกษาจาก โรงเรียน นำร่องเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

6) กำหนดทิศทางนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา

7) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการระดับกลุ่มวิชาการรวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

8) ชี้แจงทิศทาง นโยบาย และแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและอนุกรรมการให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา

2.6 ขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งจะมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตรและฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2545: 43 – 49) มี ดังนี้

- 1) การประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
- 2) การประชุมนิเทศนักเรียน เป็นการชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และสามารถปรับตัวเกี่ยวกับการศึกษา
- 3) การจัดทำคู่มือครู อาจจัดทำโดยมีโครงการเฉพาะกิจ
- 4) การจัดตารางสอน ได้แก่ รายวิชาในหลักสูตร ห้องเรียน เวลาเรียน ผู้เรียน ผู้สอน
- 5) การจัดครูเข้าสอน โดยคำนึงถึงการแบ่งชั่วโมงที่เหมาะสม ภาระหน้าที่อื่นของครู
- 6) จัดเครื่องมืออำนวยความสะดวก ได้แก่ เครื่องมืออุปกรณ์การสอน สื่อการสอน วัสดุฝึก อาคารสถานที่ รวมถึงความสะอาดสบายทางกายภาพ
- 7) การฝึกงาน เป็นการฝึกภาคปฏิบัติมี 2 ลักษณะ คือ การฝึกภายในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 20-21) กล่าวว่า การวางแผนและการเตรียมการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

1) จัดกระบวนการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีแนวทางการดำเนินงานโดยผู้บริหารทำความเข้าใจกับครูให้พัฒนาตนเองและวางแผนดำเนินการร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้สื่อการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การสอนซ่อมเสริม และการวิจัยเพื่อพัฒนา

2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องร่วมกันวางแผนให้ครูทุกคนสามารถดำเนินการแนะแนวผู้เรียนทั้งในด้านการศึกษาต่อ อาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ ให้กับผู้เรียนหรืออาจจัดตั้งศูนย์แนะแนวของสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองจุดเน้นของสถานศึกษาในลักษณะกิจกรรมบริการการฝึกงานที่เป็นประโยชน์ กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และ

กิจกรรมสนองความสนใจและความสามารถของผู้เรียน โดยสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ระดมทรัพยากรมาใช้ให้คุ้มค่า จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา มีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการทวิจยเพื่อพัฒนา และนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ณัฐยา นาคแนวดี (2549: 31) กล่าวว่าในการนำหลักสูตรไปใช้มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การเตรียมการใช้หลักสูตร เช่น ตรวจสอบ ทบทวนหลักสูตร ทางโครงการวางแผน ประเมินโครงการ ศึกษาทดลอง ประชาสัมพันธ์หลักสูตร เตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 2) การดำเนินการใช้หลักสูตร เช่น การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริการวัสดุหลักสูตร การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การจัดงบประมาณ การใช้อาคารสถานที่ การอบรมเพิ่มเติม และการจัดตั้งศูนย์วิชาการ

2.7 ขั้นตอนการประเมินผลหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อจะพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่เพื่อจะได้ใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2545: 43 – 49) ขณะที่สุทธนู ศรีไสย์ (2549: 129-130) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตรควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) การประเมินผลเพื่อตัดสินคุณค่า หรือตัดสินครั้งสุดท้าย (Evaluation for Justification) เป็นความต้องการประเมินผลหลักสูตรในภาพรวม เช่น ผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่ได้จากหลักสูตร เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้หรือไม่ หรือตรงตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่ หรือตรงตามเกณฑ์การตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบของสถานศึกษาทั้งภายในหรือภายนอกหรือไม่
- 2) การประเมินผลเพื่อการปรับปรุง (Evaluation for Improvement) เป็นกระบวนการประเมินผลที่มุ่งพิจารณาเป็นบางด้านของหลักสูตร เช่น การประเมินเนื้อหา การเรียน การสอนและวิธีสอนในรายวิชา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียนและผู้สอนให้มีคุณภาพหรือประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุป การบริหารหลักสูตรประกอบด้วยการดำเนินการตามแผนกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดตารางสอน แผนการสอน คู่มือผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) ขั้นเตรียมการ หมายถึง การวางแผนการใช้หลักสูตร โดยการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดทำแผนโครงการสอน แผนการสอน การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 2) ขั้นดำเนินการ หมายถึง การนำหลักสูตรไปใช้ โดยการประชุมผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร ภูมิเทคนิคนักเรียน การจัดตารางสอน เช่น รายวิชาในหลักสูตร ห้องเรียน เวลาเรียน ผู้เรียน ผู้สอน การจัดเครื่องมืออำนวยความสะดวก เช่น เครื่องมืออุปกรณ์การสอน สื่อการสอน การจัดกระบวนการเรียนรู้รวมถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3) ขั้นการประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้หลักสูตร หรือวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา รวมทั้งการประเมินเนื้อหา การเรียน การสอนและวิธีสอนในรายวิชา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียนและผู้สอนให้มีคุณภาพ

2.8 การบริหารหลักสูตร

สถานศึกษาเป็นหน่วยที่จะทำให้หลักสูตรมีความเป็นจริงตรงตามความคาดหวังของหลักสูตรแกนกลาง คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หน้าที่และภาระรับผิดชอบที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภูมิสังคมแล้ว การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องทำ (วิชัย วงษ์ใหญ่; และ มารุต พัฒนา. 2552: 90) การบริหารหลักสูตรเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร โดยการตรวจสอบหลักสูตรก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร และการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2545: 49)

2.9 ทิศทางและแนวโน้มหลักสูตรอุดมศึกษาในอนาคต

ผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมประชากร เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และการเมืองการปกครอง ทำให้แนวโน้มเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยมีลักษณะ ดังนี้

1) หลักสูตรใหม่แบบบูรณาการ 2 ศาสตร์ขึ้นไป

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคม และการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้คนในสังคมต้องการเพิ่มความรู้ความสามารถในหลายสาขา เพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันและอยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกด้าน จึงหันมาสนใจหลักสูตรการศึกษาที่ให้ความรู้ตั้งแต่สองศาสตร์ขึ้นไป เช่น บัญชีควบคู่กับเศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ควบคู่กับเศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ควบคู่กับสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2550)

2) หลักสูตรนานาชาติมีแนวโน้มมากขึ้น

เนื่องจากสภาพโลกาภิวัตน์มีการเชื่อมโยงด้านการค้าและการลงทุน ทำให้ตลาดแรงงานในอนาคตต้องการคนที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ส่งผลให้ความต้องการหลักสูตรนานาชาติมีมากขึ้น และจากการเปิดเสรีทางการศึกษา ยังเป็นโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาจากต่างประเทศเข้าในไทย และเปิดหลักสูตรภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ ยิ่งกระตุ้นให้หลักสูตรการศึกษานานาชาติได้รับความนิยมมากขึ้น แต่เนื่องจากหลักสูตรนานาชาติมีค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้น การเรียนในหลักสูตรนี้ยังคงจำกัดในกลุ่มผู้เรียนฐานะดี

3) หลักสูตรสำหรับกลุ่มคนทำงาน

หลักสูตรสำหรับกลุ่มคนทำงานจะมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับฝีมือแรงงานของบุคลากรในองค์กร สถาบันอุดมศึกษาอาจเปิดหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรภาคค่ำนอกเวลาทำงาน หลักสูตรทางไกลที่เรียนผ่านอินเทอร์เน็ต โดยเนื้อหาหลักสูตรควรมีความหลากหลาย มี

ความน่าสนใจ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในวัยทำงาน อาทิ หลักสูตรเฉพาะที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาคนในวัยแรงงาน เป็นได้ทั้งหลักสูตรระยะสั้นหรือหลักสูตรหลักในสถาบันการศึกษาก็ได้ เช่น หลักสูตรที่เกี่ยวกับ Global Literacy ได้แก่ ภาษา คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ สังคมและวัฒนธรรมในโลก หลักสูตรการคิด ได้แก่ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงอนาคต การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดเชิงสังเคราะห์ ฯลฯ หลักสูตรเพิ่มความสามารถสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงไปทั่วโลก ได้แก่ หลักสูตรในการสร้างหุ้นส่วน การเจรจาต่อรอง การประสานประโยชน์ เป็นต้น หลักสูตรปริญญา 2 ใบควบกัน เหมาะสำหรับคนวัยทำงานที่ต้องการลงทุนด้านการศึกษาคั้งเดียวแต่ได้คุ้มค่า

เนื่องจากสภาพโลกาภิวัตน์มีการเชื่อมโยงด้านการค้าและการลงทุน ทำให้ตลาดแรงงานในอนาคตต้องการคนที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ส่งผลให้ความต้องการหลักสูตรนานาชาติมีมากขึ้น และจากการเปิดเสรีทางการศึกษา ยังเป็นโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาจากต่างประเทศเข้าในไทย และเปิดหลักสูตรภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ ยิ่งกระตุ้นให้หลักสูตรการศึกษานานาชาติได้รับความนิยมมากขึ้น แต่เนื่องจากหลักสูตรนานาชาติมีค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้น การเรียนในหลักสูตรนี้ยังคงจำกัดในกลุ่มผู้เรียนฐานะดี

3. ความหมายและรูปแบบการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร โดยทั่วไปแล้ว เมื่อก้าวถึงการประเมินหลักสูตร มักจะมีผู้เข้าใจว่าหมายถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน แต่แท้จริงแล้ว การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินหลักสูตรเท่านั้น การประเมินหลักสูตรอาจจัดทำได้หลายรูปแบบทั้งในขอบข่ายที่ลึก หรือในขอบข่ายที่กว้าง ซึ่งครอบคลุมการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการประเมิน (ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2540: 38)

3.1 ความหมายของการประเมิน

ความหมายตามสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 12 สิงหาคม 2535 กล่าวว่า “การประเมินหมายถึง กระบวนการตัดสินหรือพิจารณาตีคุณค่าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขสิ่งต่างๆ”

สเต็ก (รัตนะ บัวสนธ์. 2540 : 103 อ้างอิงจาก Stake. 1967)ให้ความหมายของการประเมินว่า หมายถึง การบรรยายและตัดสินคุณค่าโปรแกรมการศึกษา

ไทเลอร์ (เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี. 2542 : 31 – 32 อ้างอิงจาก Tyler. 1936) ให้ความหมายว่า การประเมิน หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งที่ผู้เรียนสามารถกระทำได้จริงหลังจากที่ได้จัดการเรียนการสอนแล้วกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งได้กำหนดขึ้นไว้ก่อนที่จะจัดการเรียนการสอนนั้นๆ

ซ์แมน (Brack; & Mass. 1990: 1; Citing Suchman. 1967) นิยามว่า การประเมิน คือ การตัดสินผลลัพธ์อันเกิดจากกิจกรรมบางอย่างที่มุ่งให้บรรลุเป้าหมายที่มีคุณค่าบางประการ

สตฟเฟิลบีม (Brack; & Mass.1990: 1; Citing Stufflebeam. 1971) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการในการกำหนดการจัดหา และการเสนอสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกดำเนินงานที่เหมาะสม

อัลคิน (UNESCO. 1999: 48; Citing Alkin. 1972) ระบุว่า การประเมินเป็น กระบวนการกำหนดขอบเขตการตัดสินใจ การเลือกสารสนเทศที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมและการ วิเคราะห์สารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ

ทวีป ศิริศรี (2544 : 114) ได้กล่าวว่า “การประเมิน” หมายถึง กระบวนการในการ แสวงหาสารสนเทศเพื่อกำหนดคุณค่าของสิ่งใด ๆ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่ง ดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบและมีหลักเกณฑ์ที่สมเหตุสมผลและเชื่อถือได้

วาสนา ประवालพฤษ (2544: 12) “การประเมิน (Evaluation) หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบหรือตัดสินคุณลักษณะ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อกำหนดคุณค่า คุณภาพ ความถูกต้องความเหมาะสม โดยใช้เกณฑ์เป็นหลัก”

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 153) ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า เป็น กระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของโครงการและความสำเร็จของโครงการ อันเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ กล่าวคือ เป็นเครื่องแสดงว่าโครงการได้ดำเนินไปแล้วได้ผล ตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด ตลอดจนในอนาคตควรจะดำเนินการอย่างไร ซึ่งเป็น การพิจารณาคุณค่าโดยใช้ผลงานในอดีตและพิจารณาถึงศักยภาพและทางเลือกในการ ดำเนินงานใน อนาคตต่อไปด้วย

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547: 4) “การประเมิน(Evaluation) หมายถึง กระบวนการ ตัดสินคุณค่าของการพัฒนาโครงการ การดำเนินโครงการ และผลโครงการ”

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2548: 23) “การประเมิน (Evaluation) หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์

สรุป การประเมิน หมายถึง กระบวนการในการตัดสินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อย่างมี หลักเกณฑ์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3.2 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

Taba (1962: 310) กล่าวว่า “การประเมินหลักสูตรกระทำขึ้นเพื่อศึกษา กระบวนการต่าง ที่กำหนดไว้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ เช่นเดียวกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 7) ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตรคือ กระบวนการ เปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่จัดไว้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ว่าการปฏิบัติจริงนั้นผลที่ ได้ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทำนองเดียวกับ ชมพันธ์ ญูชร ณ อยุธยา (2540: 38-

39) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการหา เก็บรวบรวม และนำเสนอข้อมูลเพื่อที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจและการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการจัดทำหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 190) ที่กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรคือกระบวนการหาข้อมูล การรวบรวมข้อมูล และการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกที่ดีกว่าเดิม เช่นเดียวกับ บุญชม ศรีสะอาด (2546: 95) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกิจกรรมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสำคัญมาก ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครบวงจรของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งหมายถึง การพิจารณาเปรียบเทียบ และตัดสินใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบหลักสูตร ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดีขึ้น การพัฒนาหลักสูตรจะขาดการประเมินหลักสูตรไม่ได้เลย ในขณะที่ ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545: 10) กล่าวว่า การทบทวนหลักสูตรที่เรียกเป็นทางการว่าการประเมินหลักสูตรเป็นการให้ความสนใจเกี่ยวกับหลักสูตรแต่ละสาขาของภาควิชา และรวมถึงหน่วยงานใหญ่คือ คณะ ซึ่งนับว่าผลของการประเมินจะเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงกับกระบวนการวางแผน คำว่า “ประเมิน” หมายถึง การใช้ค่า การตัดสินค่า (Value Judgement) เกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตร ซึ่งนอกจากนั้นแล้วยังจะให้คำอธิบายอื่น ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรด้วย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีที่สรุปข้อมูลและแปลความจะเป็นส่วนสำคัญของจุดมุ่งหมายในการประเมิน รวมถึงการคาดคะเนแนวทางที่จะนำผลที่ได้ไปใช้ สิ่งสำคัญในการประเมินหลักสูตรก็คือ ข้อมูลที่รวบรวมได้ต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง (Relevance) ถูกต้อง (Accuracy) เชื่อถือได้ (Credibility) ตรงต่อเวลา (Timeliness) และสามารถชักจูงใจได้ (Persuasiveness)

3.3 จุดมุ่งหมายการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อมูลที่ต้องการ เพื่อจะตัดสินใจว่าหลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังที่ Taba (1962: 310) กล่าวว่า “การประเมินหลักสูตรกระทำขึ้นเพื่อศึกษากระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับวัตถุประสงค์”

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 218-219) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า

- 1) เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร โดยตรวจสอบดูว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่
- 2) เพื่อวัดผลดูว่าการวางแผนโครงสร้างและรูปแบบระบบของหลักสูตร รวมทั้งวัสดุประกอบหลักสูตร และการบริหารและบริการหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่
- 3) การประเมินผลจากผู้เรียนเอง หรือการประเมินผลผลิตเพื่อตรวจสอบดูว่ามีลักษณะพึงประสงค์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 192-193) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

- 1) เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร
- 2) เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล การจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 3) เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด
- 4) เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการศึกษามาแล้วหรือไม่อย่างไร

3.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมิน (Evaluation Model) เกิดขึ้นเนื่องจากความพยายามของนักประเมินที่มุ่งนำเสนอแนวทางในการประเมิน รูปแบบการประเมิน คือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมินหรือกระบวนการของการประเมินซึ่งแต่ละรูปแบบจะบอกให้ทราบว่าในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น เราควรพิจารณาในเรื่องอะไรบ้าง (What) ในขณะเดียวกันบางรูปแบบอาจมีการเสนอแนะด้วยว่าในการประเมินแต่ละรายการ/แต่ละเรื่องควรพิจารณาหรือตรวจสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะของการเสนอแนะวิธีการ (How) รูปแบบการประเมิน เป็นกรอบหรือแนวความคิดที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือรายการประเมินสามารถจัดแบ่งได้หลายแบบมีผู้แบ่งประเภทของการประเมินไว้มากมายในลักษณะต่าง ๆ กัน

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531: 66-67) รูปแบบของการประเมิน หมายถึง กรอบแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และวิธีการประเมินผล รูปแบบการประเมิน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

- 1) รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก กล่าวคือ ในการประเมินจะยึดถือเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายเป็นหลักสำคัญ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) และรูปแบบการประเมินของแฮมมอนด์ (Hammond)
- 2) รูปแบบที่ยึดหลักเกณฑ์ภายนอกเป็นหลัก เป็นรูปแบบที่ใช้ตัดสินคุณค่า ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven) และรูปแบบการประเมินของสเทค (Stake)
- 3) รูปแบบที่ยึดเกณฑ์ภายในเป็นหลัก ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสมาคมชาวภาคกลางเหนือของอเมริกา
- 4) รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ เป็นรูปแบบการประเมินที่ช่วยในการหาข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ของมาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin) และรูปแบบของการประเมินของโพรวูส (Provus)

รูปแบบการประเมินมีหลายประเภท สำหรับที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของ

รูปแบบการประเมินแบบต่างๆซึ่งสมคิด พรหมจ้อย (2544: 43-59) ได้เลือกมานำเสนอทั้งหมด 6 รูปแบบคือ

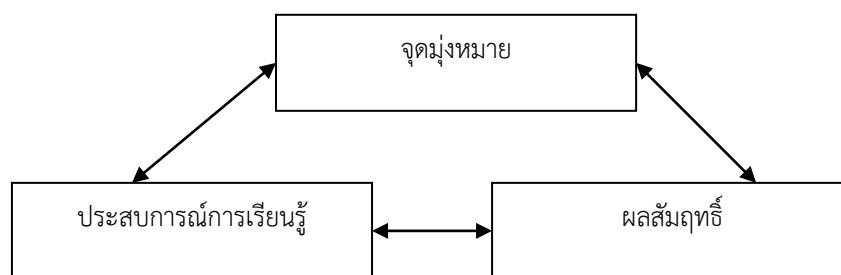
- 1) รูปแบบการประเมินของ ราล์ฟ ดับบลิว ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler)
- 2) รูปแบบการประเมินของ มาร์วิน ซี อัลคิน (Marvin C. Alkin)
- 3) รูปแบบการประเมินของ เมลคอล์ม เอ็ม โพรวส์ (Melcolm M. Provus)
- 4) รูปแบบการประเมินของ ไมเคิล สคริฟเวน (Michael Scriven)
- 5) รูปแบบการประเมินของ โรเบิร์ต อี สเต็ก (Robert E. Stake)
- 6) รูปแบบการประเมินของ แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daneil L. Stufflebeam)

รูปแบบการประเมินของ ไทเลอร์ (Tyler)

ไทเลอร์ (Tyler. 1969: 22- 28) เป็นผู้นำที่สำคัญในการประเมินโครงการ ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน รัดกุม และจำเพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง เขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน โดยเสนอเป็นกรอบความคิด ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1943 โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์เหล่านั้น แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่า แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ไทเลอร์ มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อตัดสินว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ มีส่วนใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และถือว่าการประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ลำดับขั้นของการประเมินการเรียนการสอนมีดังนี้ กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่ต้องการให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม เมื่อจบบทเรียนจึงประเมินผลโครงการ โดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. 2550: 29-30)

ในปี 1986 ไทเลอร์ ได้นำเสนอกรอบแนวคิดของการประเมินโครงการใหม่ (New Tyler 1986) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 6 ส่วนคือ

- 1) การประเมินวัตถุประสงค์ (Appraising Objectives)
- 2) การประเมินแผนการเรียนรู้ (Evaluating the learning Plan)
- 3) การประเมินเพื่อแนะแนวในการพัฒนาโครงการ (Evaluation to Guild Program Development)
- 4) การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Evaluation Program Implement)
- 5) การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา (Evaluating the Outcome of an Educational Program)
- 6) การติดตาม (Follow Up) และการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

ภาพประกอบที่ 3 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์

รูปแบบประเมินของ อัลคิน (Alkin) อัลคิน (Alkin. 1969: 33-36) ได้เสนอรูปแบบการประเมินเรียกว่า CSE (Center for the Study of Evaluation Approach) จุดเน้นของการประเมินตามแนวความคิดของอัลคิน คือ การประเมินเพื่อการตัดสินใจ อัลคินได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ในการเลือก แนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการ

รูปแบบการประเมินของ โพรวูส (Provus) โพรวูส (Provus. 1979: 27-32) ได้ให้ความหมายของการประเมินเป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐาน เพื่อเป็นการค้นหาความไม่สอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับผลปฏิบัติงานของแผนงาน เขาอธิบายว่า มีความไม่สอดคล้องกัน 5 ชนิด ที่สามารถศึกษาได้จากการใช้แผนงาน คือความไม่สอดคล้องที่ไม่สัมพันธ์กับขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การออกแบบโครงการ คือ การกำหนดปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงาน กำหนดกระบวนการดำเนินงาน และกำหนดผลที่คาดหวังจะได้รับจากการดำเนินงาน

ขั้นที่ 2 การเตรียมพร้อมเป็นการนำปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงานเข้าสู่กระบวนการ

ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ขั้นที่ 4 ผลผลิตที่เกิดจากโครงการ

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและกำไร

รูปแบบการประเมินของ สคริฟเวน (Scriven. 1967: 45-50) ได้ให้ความหมายของการประเมิน คือ การรวบรวมข้อมูลการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล และการกำหนดเกณฑ์ประกอบการประเมิน เป้าหมายที่สำคัญของการประเมิน คือ การตัดสินใจคุณค่าของโครงการรูปแบบการประเมินของ สเต็ก (Stake)

สเต็ก (Stake. 1975) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินโดยใช้แนวคิดของครอนบาค และสคริฟเวน เป็นพื้นฐาน ในการปฏิบัติในการประเมินของ สเต็กถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งที่นักประเมินนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการประเมินโครงการ การประเมินตามความเห็นของสเต็กหมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การ

ตัดสินคุณค่าของโครงการ จุดมุ่งหมายของการประเมินมีอยู่ 2 ประการ คือ เพื่อต้องการได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาบรรยายเกี่ยวกับโครงการนั้น และเพื่อต้องการได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินคุณค่าของโครงการ

4. มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) เป็นศัพท์ทางวิชาการที่วงการศึกษายืมจากวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมและนำเข้ามาใช้เพื่อการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพขององค์กรทางการศึกษาเดล (Dale 1994: 23) ได้อธิบายถึงวิวัฒนาการของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพในทางอุตสาหกรรมโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ แบบที่เน้นการตรวจจับ (Detection) อันได้แก่การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Inspection) และการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ทั้งสองกิจกรรมนี้ เน้นพัฒนาความแม่นยำของเครื่องมือและประสิทธิภาพของเทคนิคที่ใช้ในการตรวจจับความผิดที่เกิดขึ้นจุดอ่อนของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบนี้คือการลงมือกระทำหลังจากข้อผิดพลาดหรือปัญหาได้เกิดขึ้นแล้ว (Retrospective หรือ Reactive) การบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบที่สองเป็นสิ่งที่เพิ่งจะเกิดขึ้นในสองทศวรรษหลังนี้มีลักษณะที่เน้นการป้องกันก่อนที่ความผิดจะเกิดขึ้น (Preventive หรือ Proactive) แบ่งย่อยออกได้ 2 ประเภท คือการประกันคุณภาพและการจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบ (Total Quality Management หรือ TQM) เดล (Dale 1994) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพว่า หมายถึงกิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งหมดที่เป็นระบบและมีการวางแผนล่วงหน้าอันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งได้ว่าสินค้าหรือบริการหนึ่งๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่ได้วางไว้ "all those planned and systematic actions necessary to provide adequate confidence that a product or service will satisfy given requirements for quality.." ส่วนการจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบหรือ TQM นั้น เดล (Dale 1994) ได้ให้คำจำกัดความว่า "A management philosophy embracing all activities through which the needs and expectations of the customer and community, and the objectives of the organization are satisfied in the most efficient and cost-effective way by maximizing the potential of all employees in a continuing drive for improvement."

"TQM เป็นปรัชญาการบริหารจัดการที่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งปวงที่จะตอบสนองความคาดหวังและความต้องการต่างๆ ของลูกค้าและชุมชนและเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด โดยการพัฒนาและใช้ประโยชน์สูงสุดจากศักยภาพของพนักงานทุกคนในอันที่จะมุ่งมั่นไปสู่การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง"

จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพจะเป็นระดับหนึ่งของวิวัฒนาการของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพที่ยังไม่บรรลุถึงขั้นของ TQM แต่ก็ได้เปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดจากการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบเก่าที่เน้นการตรวจจับ ให้หันมาเน้นการวางแผนป้องกันอย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการสร้าง ความมั่นใจกับผู้เกี่ยวข้องว่า ผลผลิตที่ออกมาจะมีคุณภาพตามที่คาดหวัง ข้อสังเกตที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การประกัน

คุณภาพเป็นวิวัฒนาการที่ต่อเนื่องมาจากการตรวจสอบและการควบคุมเชิงคุณภาพ การประกันคุณภาพยังคงมีการเน้นความสำคัญของคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดและเทคนิควิธีวัดสิ่งที่เพิ่มขึ้นมากคือ การสร้างความมั่นใจโดยการมีมาตรการป้องกันไม่ให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการออกแบบและขั้นตอนดำเนินงานจนถึงขั้นที่ได้ผลผลิตออกมา นอกจากนี้ก็จะมีผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้ในการวางแผน ออกแบบ แบบการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

ความสัมพันธ์ต่อเนื่องระหว่างการประเมินคุณภาพและการประกันคุณภาพ มองเห็นได้อย่างชัดเจนในบริบทของการศึกษา เมอร์กาทรอยด์ และ มอร์แกน (Murgatroyd; & Morgan. 1994: 12-14) ได้จำแนกลักษณะเด่นของการประกันคุณภาพทางการศึกษาไว้ 5 ประการ

- 1) มาตรฐานการศึกษากำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอก
- 2) มาตรฐานเขียนในรูปของความคาดหวังที่โรงเรียนจะต้องบรรลุถึง
- 3) มาตรฐานต้องสามารถประเมินได้โดยใช้เกณฑ์ที่เป็นปรนัย
- 4) มาตรฐานต้องใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการยกเว้นโดยปราศจากเหตุผลสมควร
- 5) การประกันคุณภาพการศึกษาจะประกอบด้วยการตรวจสอบและทบทวน (Audit and Review) การทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา

ในระดับอุดมศึกษาได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เพราะฉะนั้นการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ(Thai Qualification Framework for Higher Education) (TQF : HEd) จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยจะต้องดำเนินการให้ทุกหลักสูตร เป็นไปตามกรอบมาตรฐาน TQF : HEd เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ (อิติมา พระธาตุ. 2554: 1) สอดคล้องกับวันทยา วงศ์ศิลปะภิมย์ (2545: 3); สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (2546: 8) ได้กล่าวว่า โดยที่ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาไปยังระดับท้องถิ่นและสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องมีระบบการประกันคุณภาพเพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นใดก็ตามจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ทั้งนี้จะมีการประกันคุณภาพภายในและภายนอก เป้าหมายของการประเมินคุณภาพนั้น ถือเป็นเครื่องสะท้อนให้สถานศึกษาได้นำไปพิจารณาจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.1 แนวคิด หลักการ และจุดมุ่งหมาย

แนวคิดของการประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเรื่องสำคัญที่ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นในทุกระดับของการศึกษา เพื่อยกระดับการศึกษานั้นให้มีคุณภาพ แนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษานั้น มีการเริ่มต้นมาจากภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม กล่าวคือ เมื่อผลิตสินค้าจำนวนมากปัญหาที่ตามมาคือทำอย่างไรจึงจะให้สินค้าแต่ละชิ้นมีคุณภาพในระดับใกล้เคียงกันจึงเป็นที่มาของการประกันคุณภาพและการกำหนดมาตรฐานสินค้า ซึ่ง

เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ต่อมามีการปรับใช้ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังเช่นในประเทศนิวซีแลนด์และประเทศอังกฤษ (รุ่ง แก้วแดง. 2544: 10-28) การประกันคุณภาพภายในเป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยสถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษากำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเนื่องมีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2554: 4)

สาระสำคัญที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือการประกันคุณภาพภายในจะดำเนินการโดยบุคลากรของสถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม การตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่ร่วมกับสถานศึกษาในการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม ก่อนมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทบวงมหาวิทยาลัยก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาโดยได้จัดทำประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยอยู่ภายใต้หลักการสำคัญสามประการคือ การให้เสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) ความมีอิสระในการดำเนินการของสถาบัน (Institutional Autonomy) และความพร้อมของสถาบันที่จะรับการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอกตามหลักการของความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) (รุ่ง แก้วแดง. 2544: 37)

กระทรวงศึกษาธิการ (2550: 183-187) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจ (Assure) ได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานกำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ เช่นเดียวกับ จตุพล ยงศรี (2553: 30) กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่ได้มีการควบคุมอย่างเป็นระบบให้มีมาตรฐานตรงตามวัตถุประสงค์กำหนดไว้ โดย

ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของสังคม วรรณภา พุดสี (2554: 12) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการในการสร้างความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใดและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549: 15-16) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพทางการศึกษาที่ได้มีการพัฒนากันอยู่ในขณะนี้ มีแนวคิดที่ส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยจำแนกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การพัฒนาคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
- 2) ตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- 3) การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดที่กำกับดูแลในส่วนกลาง ซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอก แต่ก็ยังถือว่าเป็นการประเมินภายใน เพราะดำเนินการโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชน

หลักการของการประกันคุณภาพภายใน

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 11) ได้แก่

- 1) จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพคือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือการทำให้บุคลากรเสียหน้าโดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดกับผู้เรียน
- 2) การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1) ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบ ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

สรุป ความจำเป็นที่จะต้องมียระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากในปัจจุบันมีการแข่งขันในด้านของคุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตทั้งในประเทศและนอกประเทศเพิ่มมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันคุณภาพของสถานศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศก็มีแนวโน้มที่

จะเพิ่มความแตกต่างเช่นเดียวกัน ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ปรับปรุงงานให้มีคุณภาพ มีกลไกในการตรวจสอบและกระตุ้นให้หน่วยงานทางการศึกษามีการควบคุมคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและความรับผิดชอบในการบริการและการจัดการ ให้บรรลุผลตามเป้าหมายของภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา 4 ประการ คือ การจัดการการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งสถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบและเผยแพร่ผลงานของการจัดการศึกษาแก่สาธารณชน เพื่อสร้างความมั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างผลิตผลที่มีคุณภาพสู่สังคมได้

4.2 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2546

จากความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของไทย ซึ่งหลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาได้เสนอระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2543 ได้มีมติเห็นชอบกับระบบประกัน คุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ซึ่งต่อมาได้ จัดทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับ อุดมศึกษา พ.ศ. 2545 เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ สำคัญของประกาศฉบับนี้ระบุให้ ทบวงมหาวิทยาลัยสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน ตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งให้มีการ ประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภายใน หรือ โดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการ ประเมินคุณภาพจากภายนอกรวมถึงสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษาขึ้นในแต่ละคณะวิชาหรือสถาบันอุดมศึกษาเพื่อกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีการตรวจสอบและประเมินระบบกลไกและประเมินผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในของแต่ละคณะวิชาหรือสถาบันอุดมศึกษา

หลังการดำเนินงานตามประกาศฉบับปี พ.ศ. 2545 ไประยะหนึ่ง สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้จัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2546 เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 5 และ มาตรา 47 วรรคสอง โดยสาระสำคัญเกี่ยวกับระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ กฎกระทรวงฉบับนี้ยังคงไว้ตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัยฉบับ พ.ศ. 2545 แต่ได้เพิ่มเติมให้มี คณะกรรมการชุดหนึ่งคือคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา เรียกโดยย่อว่า “ค.ป.อ.” มีหน้าที่กำหนดนโยบายหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติต่างๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา วาง

ระเบียบ ออกข้อบังคับและประกาศเกี่ยวข้อง กับมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ตลอดจนมีหน้าที่เสนอแนะวิธีการตรวจสอบและประเมินผลระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของแต่ละสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาและคณะวิชา และหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ในปี พ.ศ. 2552 คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้พิจารณาปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาฉบับใหม่ ซึ่งมีสาระเพื่อปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับบริบทของสถาบันอุดมศึกษาที่มีความแตกต่างกันมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้ต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษามีการกำกับติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2554: 11-13)

หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ระบุในกฎกระทรวงให้พิจารณาจากประเด็นต่อไปนี้

1) ระบบการประกันคุณภาพภายในของคณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

2) ผลการปฏิบัติงานของคณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในที่กำหนดไว้

3) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาตามตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ระบุในกฎกระทรวงให้ใช้แนวปฏิบัติ ดังนี้

1) ให้คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดให้มีหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพขึ้น โดยมีหน้าที่พัฒนา บริหารและติดตามการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตลอดจนประสานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ให้คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อใช้กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบนโยบายและหลักการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

3) ให้คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา

4) ให้คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดให้มีระบบและกลไกควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตบัณฑิต ดังนี้ (1) หลักสูตรการศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ (2) คณาจารย์และระบบการพัฒนาอาจารย์ (3) สื่อการศึกษาและเทคนิคการสอน (4) ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้อื่น (5) อุปกรณ์การศึกษา (6) สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และบริการการศึกษา (7)

การวัดผลการศึกษาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษา (8) องค์ประกอบอื่นตามที่แต่ละสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเห็นสมควร

ทั้งนี้ ให้แต่ละคณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดให้มีระบบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามที่เห็นสมควร โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับคณะวิชาของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพภายในถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีระบบและต่อเนื่อง สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อ สภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชน โดยให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การติดตามตรวจสอบของต้นสังกัด

ให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษานั้นอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีและแจ้งผลให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทราบ รวมทั้งเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน

4.3 ความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพภายใน

ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กล่าวถึงหลักการและวัตถุประสงค์ในการประกันคุณภาพการศึกษา ว่าภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติ มี 4 ประการ คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัยการให้บริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจทั้ง 4 ประการดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ประกอบกับมีปัจจัยภายนอกและภายในหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วยรายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2554: 1-3)

1) คุณภาพของสถาบันการศึกษาและบัณฑิตมีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่ประเทศไทยโดยรวมในระยะยาว

2) มีการแข่งขันกันในเรื่องคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตในวงการอุดมศึกษาทั้งภายในประเทศและนอกประเทศมากขึ้น

3) สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นสากลเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากนานาชาติมากขึ้น

4) สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมว่าสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

5) สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะ (Public Information) ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาล และประชาชนทั่วไป

6) สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่มีความโปร่งใส (Transparency) และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

7) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน รวมถึงให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

8) คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ได้ให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เสนอโดยสภาการศึกษา และให้หน่วยงานด้านการศึกษาทุกระดับนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษา

9) คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศใช้มาตรฐานการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2549 เพื่อเป็นกลไกกำกับมาตรฐานระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานระดับอุดมศึกษาจะได้ใช้เป็นกรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ด้วยความจำเป็นดังกล่าวสถาบันอุดมศึกษาร่วมกับต้นสังกัดจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1) เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของคณะวิชา หน่วยงานและสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวมตามระบบคุณภาพและกลไกที่สถาบันนั้นๆ กำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในทุกองค์ประกอบคุณภาพว่าเป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน

2) เพื่อให้คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าในสถาบันอุดมศึกษาทราบสถานภาพของตนเองอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมาย (Targets) และเป้าประสงค์ (Goals) ที่ตั้งไว้เป็นสากล

3) เพื่อให้คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าในสถาบันอุดมศึกษาทราบจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมจุดแข็ง และพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุงของสถาบันอย่างต่อเนื่อง

4) เพื่อให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

5) เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษามีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอุดมศึกษาในแนวทางที่เหมาะสม

อุทุมพร จามรมาน (2543: 3 – 4) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพไว้ดังนี้

1) เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษาได้พัฒนาคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้อง

2) เพื่อให้สังคมมั่นใจเกี่ยวกับผลผลิต/บริการของหน่วยงานทางการศึกษา
 3) เพื่อให้สำนักงาน จัดสรรงบประมาณได้ถูกต้องและเหมาะสม
 4) เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้สมัครเข้าศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต

5) เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครอง ผู้จ้าง รัฐบาล เกี่ยวกับกลไกการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยสถาบันการศึกษา คณะวิชา ภาควิชา

6) เพื่อให้เกิดความโปร่งใสกระบวนการจัดการศึกษาแก่ประชาชน โดยเฉพาะการนำเงินภาษีอากรของประชาชนมาใช้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546: 10) กล่าวว่า ในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีหลักการที่ต้องพิจารณา ดังนี้

1) ระบบประกันคุณภาพ ไม่ใช่เรื่องของการชี้ถูกชี้ผิด หรือการตรวจสอบแต่เป็นเครื่องมือที่ต้องใช้ควบคู่กับการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา

2) มาตรฐานการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) การประกันคุณภาพมีภารกิจหลัก 4 ส่วน ซึ่งต้องแยกบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ดังมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การกำหนดมาตรฐาน หรือหลักเกณฑ์ของระบบการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของส่วนกลาง เช่น กระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น

3.2 การประกันคุณภาพภายใน เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการประเมินภายใน โดยดึงชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

3.3 การประเมินภายนอก ให้องค์กรอิสระในรูปองค์การมหาชนทำหน้าที่ในการประเมินภายนอก การที่ให้องค์กรอิสระทำหน้าที่ เพราะต้องการให้อิสระจากฝ่ายราชการ และต้องทำหน้าที่ประเมินทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

3.4 การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการปรับปรุง เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารการศึกษา

สรุป หลักการและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาดังที่กล่าวมานั้น สะท้อนให้เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทั้งในระดับภูมิภาค และระดับชาติได้ โดยสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนนายร้อยตำรวจจะต้องเร่งดำเนินการในการสร้างระบบประกันคุณภาพ เพื่อเป็นเครื่องชี้แนวทางในการสร้างมาตรฐานการศึกษาในระยะยาวต่อไป

4.4 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education , TQF : HEd)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education , TQF : HEd) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิ การศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่งสายวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิภาพการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ (ितिमा พระราชต. 2554: 3) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้สรุปหลักการสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไว้ (TQF : HEd) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2555: ออนไลน์) ดังนี้

1) เป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

2) มุ่งเน้นที่ Learning Outcomes ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพบัณฑิต

3) มุ่งประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเข้าไว้ด้วยกันและเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องเดียวกัน

4) มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันใดๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตรตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย โดยมั่นใจถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของนายจ้าง

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1) เพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำของบัณฑิตในแต่ละสาขา/สาขาวิชาหรือแต่ละคุณวุฒิ

2) เพื่อให้แต่ละสาขา/สาขาวิชามีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตกันเอง โดยบัณฑิตในแต่ละสาขา/สาขาวิชาเดียวกันของแต่ละสถาบันฯ มีคุณภาพไม่ต่ำกว่าที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาของสาขา/สาขาวิชานั้นๆ

3) เพื่อนำไปสู่การลดขั้นตอน/ระเบียบ (Deregulations) ในการดำเนินการให้กับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเข้มแข็งและความพร้อมในการจัดการศึกษา

โครงสร้างและองค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1. ระดับคุณวุฒิ (Levels of Qualifications) อุดมศึกษาของประเทศไทย มี 6 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)

ระดับที่ 2 ปริญญาตรี

ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต

ระดับที่ 4 ปริญญาโท

ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

ระดับที่ 6 ปริญญาเอก

2. มาตรฐานผลการเรียน (Domains of Learning) ของคุณวุฒิของประเทศไทย มีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Morals) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเรียนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

บางสาขาวิชาอาจกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้มีมากกว่า 5 ด้าน ก็ได้ เช่นบางสาขาวิชาเน้นทักษะการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ก็จะเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skills) หรือบางสาขาวิชาต้องการให้บัณฑิตของสาขาวิชามีมาตรฐานผลการเรียนรู้มากกว่าหรือพิเศษกว่าบัณฑิตในสาขาวิชาอื่นก็สามารถกำหนดเพิ่มเติมได้

- 1) มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิ
- 2) ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละคุณวุฒิ
- 3) จำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรและระยะเวลาในการศึกษา
- 4) การกำหนดชื่อคุณวุฒิ
- 5) การเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์

จากประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 ไว้มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะเสนอมาตรฐานคุณวุฒิของแต่ละระดับและสาขา/สาขาวิชาซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ตามแบบ มคอ.1 เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรต่อไป

2) ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้สองวิธี ดังนี้

2.1) ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณภูมินั้น เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร

2.2) ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร กรณีที่กระทรวงศึกษาธิการยังมิได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณภูมินั้น

3) ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ให้ชัดเจน โดยครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ตามแบบ มคอ.2 มคอ.3 และ มคอ.4

4) ให้สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนดระบบและกลไกของการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร และต้องอนุมัติหลักสูตรซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอน

5) ให้สถาบันอุดมศึกษาเสนอหลักสูตรซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติให้เปิดสอนแล้วให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วันนับแต่สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติ

6) ให้สถาบันอุดมศึกษาบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขานั้นๆ หรือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กรณีที่กระทรวงศึกษาธิการยังมิได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณภูมินั้นๆ และอ้างไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐานดังกล่าว โดยดำเนินการ ดังนี้

6.1) พัฒนาอาจารย์ทั้งด้านวิชาการ วิธีการสอนและวิธีการวัดผลอย่างต่อเนื่อง

6.2) จัดสรรทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยให้เพียงพออย่างมีคุณภาพ รวมทั้งอาจประสานกับสถาบันอุดมศึกษาและ/หรือหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

6.3 จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ในทุกๆ ด้าน ตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรนั้นๆ

6.4 จัดให้มีการรายงานผลการจัดการศึกษาเป็นรายวิชา ประสพการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ทุกภาคการศึกษา และเป็นรายหลักสูตรทุกปีการศึกษา โดยมีหัวข้อตามแบบ มคอ.5 มคอ.6 และ มคอ.7 ตามลำดับที่แนบท้ายประกาศนี้

6.5 ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการจัดการศึกษาต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาทุกปีการศึกษา

6.6 ประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุกๆ 5 ปี

7) ให้สถาบันอุดมศึกษาประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทุกหลักสูตร โดยดำเนินการดังนี้

7.1) กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่สะท้อนการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

7.2) ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตามระบบประกันคุณภาพภายในของหลักสูตร

7.3) รายงานผลการดำเนินการต่อสภาสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษา และสาธารณะ

7.4) นำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

8) ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรใหม่/ปรับปรุงที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้เปิดสอนไปแล้วอย่างน้อยครึ่งระยะเวลาของหลักสูตรตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

8.1) เป็นหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากสภาสถาบันอุดมศึกษาก่อนเปิดสอนและได้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วันนับแต่สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตรนั้น

8.2) ผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปต่อเนื่องกัน 2 ปีนับตั้งแต่เปิดสอนหลักสูตรที่ได้พัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เว้นแต่หลักสูตรใดที่มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาได้กำหนดตัวบ่งชี้และ/หรือเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมผลการประเมินคุณภาพจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชานั้นๆกำหนด จึงจะได้รับการเผยแพร่ กรณีหลักสูตรใดมีครึ่งระยะเวลาของหลักสูตร 1 ปี หรือน้อยกว่าให้พิจารณาผลการประเมินคุณภาพภายในของปีแรกที่เปิดสอนด้วยหลักเกณฑ์เดียวกัน

8.3) หลักสูตรใดที่ไม่ได้รับการเผยแพร่ ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการปรับปรุงตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะกำหนดจากผลการประเมินต่อไป

8.4) กรณีหลักสูตรใดได้รับการเผยแพร่แล้ว สถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำกับดูแลให้มีการรักษาคุณภาพให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ โดยผลการประเมินคุณภาพภายในต้องมีคะแนนเฉลี่ย

อยู่ในระดับดีขึ้นไป หรือเป็นไปตามที่มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชานั้นกำหนดทุกปีหลังจากได้รับการเผยแพร่ หากต่อมาปรากฏว่าผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาใดไม่เป็นไปตามที่กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาถอนการเผยแพร่หลักสูตรนั้น จนกว่าสถาบันอุดมศึกษานั้นจะมีการปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

9) คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะติดตามการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง กรณีที่พบว่าไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด ให้มีการปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

10) ขั้นตอนการดำเนินการและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องปรากฏในเอกสารกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติที่แนบท้ายประกาศนี้

ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิหลักสูตรระดับปริญญาตรี ต้องออกแบบมาเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาอย่างกว้างๆ เน้นให้รู้จักในบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ การพัฒนาและผลการวิจัยล่าสุด นักศึกษาควรตระหนักถึงความรู้และทฤษฎีในสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ปริญญาตรีเป็นคุณวุฒิขั้นพื้นฐานสำหรับการเข้าสู่อาชีพในสาขาต่างๆ ที่ใช้ทักษะความชำนาญสูงและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นหลักสูตรจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติในวิชาชีพ และพื้นฐานความรู้ภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี และการวิจัยที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อด้วย

จำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรและระยะเวลาในการศึกษา ระบบหน่วยกิตเป็นระบบที่ใช้เพื่ออธิบายปริมาณการเรียนรู้ที่คาดหวังว่านักศึกษา จะได้รับในการศึกษาแต่ละระดับคุณวุฒิ ระยะเวลาการศึกษาและจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่สาขา/สาขาวิชาต่างกันแม้ในระดับเดียวกันอาจแตกต่างกันได้ เช่น ระยะเวลาศึกษาในระดับคุณวุฒิปริญญาตรีอาจจะเป็น 4 ปี 5 ปี หรือ 6 ปี ขึ้นอยู่กับปริมาณการเรียนรู้ที่คาดหวัง และระดับความซับซ้อนของสาขาวิชานั้นๆ และระยะเวลาเรียนเท่ากันหลักสูตรที่ต่างกัน อาจนำไปสู่ คุณวุฒิระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทได้ เพียงแต่การเรียนในระดับปริญญาโทจะเข้มข้นกว่าระดับคุณวุฒิจะขึ้นอยู่กับระดับของการเรียนหรือความซับซ้อนของการเรียนมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เรียน แม้ว่าจะมีการกำหนดหน่วยกิตขั้นต่ำของหลักสูตรไว้ก็ตาม (จำนวนหน่วยกิต และระยะเวลาในการศึกษาของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร)

ในด้านการพัฒนาคณาจารย์ มีการเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่ ดังนี้

1) มีการอธิบายกระบวนการที่ใช้สำหรับการปฐมนิเทศ และ/หรือการแนะนำอาจารย์ใหม่และอาจารย์พิเศษให้มั่นใจได้ว่าอาจารย์เข้าใจถึงหลักสูตรและบทบาทของรายวิชาต่างๆ ที่สอนในหลักสูตรและรายวิชาที่ตนรับผิดชอบสอน

2) การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์ อธิบายถึงสิ่งที่จะดำเนินการเพื่อช่วยให้คณาจารย์ได้พัฒนา

2.1) การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

2.2) การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่นๆ

สรุป จากการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในช่วงเริ่มต้นตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่ประกาศใช้ ณ วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ซึ่งมาตรฐานผลการเรียน (Domains of Learning) ของคุณวุฒิของประเทศไทย มีอย่างน้อย 5 ด้าน 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Morals) 2) ด้านความรู้ (Knowledge) 3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) การพัฒนาอาจารย์ต้องเตรียมการเรื่องการปฐมนิเทศ แนะนำอาจารย์ใหม่และอาจารย์พิเศษให้เข้าใจหลักสูตร มีการพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์เสมอสำหรับการประเมินหลักสูตรในภาพรวมต้องอธิบายกระบวนการที่จะใช้เพื่อจะได้ข้อมูลต่างๆย้อนกลับในการประเมินคุณภาพของหลักสูตรในภาพรวมและการบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากกลุ่มบุคคล ดังนี้ 1) นักศึกษาและบัณฑิต 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือผู้ประเมินภายนอก 3) ผู้ใช้บัณฑิตและ/หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

5 หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ พ.ศ.2564

1. ความสำคัญ

ตามที่มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ได้ทำโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กับ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยได้จัดให้มีการเรียนการสอนทั้งระดับปริญญาตรี และปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ วิชาเอกการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม ไปแล้วนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ จึงกำหนดให้มีหลักสูตรสัมฤทธิ์บัตรกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ วิชากฎหมาย 3 วิชา คือ กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายลักษณะพยาน ซึ่งวุฒิปัตและหนังสือรับรองผลการอบรม สามารถนำไปประกอบเป็นหลักฐานการพิจารณาสอบ/คัดเลือก ในการเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการตำรวจได้

โดยกฎหมายทุกฉบับมีความสำคัญและวิธีการใช้ที่แตกต่างกันตามแต่ละคดีความ แต่มีกฎหมายที่ข้าราชการตำรวจทุกสายงานจำเป็นต้องรู้และใช้ได้จริงคือ กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายลักษณะพยาน เป็นต้น กฎหมายทั้งสามฉบับนี้ยังใช้เป็นหลักฐานการสอบของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนเพื่อเลื่อนชั้นยศเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร หรือจะใช้เพื่อเป็นหลักฐานในการสอบย้ายสังกัดงานจากสายงานอำนวยการเป็นสายงานสืบสวนสอบสวนได้อีกด้วย แต่ผู้ที่จะมีสมัครสอบเลื่อนชั้นยศหรือย้ายสายงานต้องเป็นผู้ที่มีจบทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และนิติศาสตร์ เท่านั้น ส่วนสาขาอื่นๆ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของคณะกรรมการการจัดสอบของข้าราชการตำรวจ

2. จุดมุ่งหมาย

- 2.1. เพื่อให้ข้าราชการตำรวจ ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรี ได้ย้ายสายงาน ตามคุณสมบัติที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนด
- 2.2. เพื่อเป็นโครงการบริการทางวิชาการ
- 2.3. เพื่อเป็นไปตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างวิทยาลัยฯ กับทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3.วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความชำนาญเชี่ยวชาญ ในการใช้กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายลักษณะพยาน
- 3.2 เพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายทั้งสามฉบับอย่างถูกต้อง โปร่งใส ยุติธรรม ตามหลักธรรมาภิบาล
- 3.3 เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีให้กับผู้เข้ารับการอบรม รู้ซึ่งถึงกฎหมายแต่ละประเด็นอย่างถูกต้อง โดยได้รับประสบการณ์โดยตรงในการบังคับใช้กฎหมายนี้ จากวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์
- 3.4 เพื่อสร้างเครือข่าย ในการทำงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน เข้าใจในการแก้ปัญหาในคดีต่างๆ
- 3.5 เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาศักยภาพตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า ในหน้าที่การงาน และเป็นการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน อันจะอำนวยประโยชน์ต่อความสงบสุขประชาชนโดยทั่วไป
- 3.6 เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนา พร้อมทั้งบูรณาการกับการเรียนการสอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (การบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม) ในรายวิชาความรู้เกี่ยวกับ วิชากฎหมายอาญา1 ,วิชากฎหมายอาญา 2 ,กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 1 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2 และกฎหมายลักษณะพยาน

4. กลุ่มเป้าหมาย

- 4.1 นักเรียนอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจ และบุคคลที่บรรจุ หรือโอนมาเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร (กอส)
- 4.2 ข้าราชการตำรวจ
- 4.3 นักเรียนนายสิบตำรวจ
- 4.3 ประชาชนทั่วไป

5. เนื้อหาของหลักสูตรสัมฤทธิ์บัตรกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ

ประกอบด้วยเนื้อหา 5 รายวิชา ดังนี้

- 1.วิชากฎหมายอาญา1
- 2.วิชากฎหมายอาญา 2
- 3.กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 1

4.กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2

5.กฎหมายลักษณะพยาน

6. เวลาเรียน

หลักสูตรสัมฤทธิ์บัตรกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ใช้เวลาเรียน 225 ชั่วโมง
ภาคทฤษฎี 225 ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ - ชั่วโมง

7. แหล่งการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียน

- หนังสือประมวลกฎหมาย
- หนังสือฎีกาศึกษา
- หนังสือรวมคำพิพากษาฎีกา
- เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

8. การวัดผลประเมินผลการเรียน

วิธีการวัดและประเมินผลการเรียน ประกอบด้วย
ระบบการประเมินผลแต่ละวิชา ดังนี้

ระดับ	ความหมาย	ระดับคะแนน
A	ดีเยี่ยม	≥80
B+	ดีมาก	≥75
B	ดี	≥70
C+	ดีพอใช้	≥65
C	พอใช้	≥60
D+	อ่อน	≥55
D	อ่อนมาก	≥50
F	ตก	≤49

9. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรสัมฤทธิ์บัตรกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจประกอบด้วย เนื้อหา 5 รายวิชา ดังนี้

รายวิชาที่ 1 กฎหมายอาญา 1

จำนวน 45 ชั่วโมง

Criminal Law 1

รหัสวิชา 1502343

ลักษณะของกฎหมายอาญา หลักทั่วไปแห่งกฎหมายอาญา ทฤษฎีว่าด้วยความผิด ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ลักษณะของโทษ การกำหนดโทษ เหตุต่าง ๆ อันกระทบกระเทือนถึงการลงโทษทางอาญา บทบัญญัติทั่วไปที่ใช้แก่ความผิดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1

รายวิชาที่ 2   กฎหมายอาญา 2   จำนวน 45 ชั่วโมง
Criminal Law 2
รหัสวิชา 1502344

หลักเกณฑ์ความผิดเฉพาะอย่าง 12 ลักษณะ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ความผิดเกี่ยวกับการค้า ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ลักษณะ 1 ถึง 12 ความผิดลหุโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญาภาค 3

รายวิชาที่ 3   กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 1   จำนวน 45 ชั่วโมง
Criminal Procedure Law 1
รหัสวิชา 1502345

หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รายวิชาที่ 4   กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 2   จำนวน 45 ชั่วโมง
Criminal Procedure Law 2
รหัสวิชา 1502346

กฎหมายพิจารณาความอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ต่อ) ให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินคดีอาญาศาลชั้นต้น การอุทธรณ์และฎีกา การบังคับตามคำพิพากษา

รายวิชาที่ 5   กฎหมายลักษณะพยาน   จำนวน 45 ชั่วโมง
Law of Evidence
รหัสวิชา 1502441

ลักษณะและกฎเกณฑ์การสืบพยานหลักฐานของศาล ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา หลักในการรับฟังและไม่รับฟังพยานหลักฐาน รวมทั้งหลักเรื่องพยานบอกเล่าและพยานความเห็น ข้อที่ศาลรู้เอง ข้อสันนิษฐานและหน้าที่นำสืบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งภาค 1 ลักษณะ 5 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภาค 5

10ค่าใช้จ่ายและกำหนดการชำระเงิน

ค่าใช้จ่าย คนละ 15,000 บาท (รวมอาหารว่างและเครื่องดื่ม ระหว่างการอบรม เข้าป้าย) และสามารถแบ่งชำระได้ 3 งวด ๆ ละ 5,000 บาท

กำหนดการชำระเงิน/จำนวนงวด	งวดที่ 1	งวดที่ 2	งวดที่ 3
กำหนดการชำระเงิน	เดือนที่ 1 ของหลักสูตร	เดือนที่ 2 ของหลักสูตร	เดือนที่ 3 ของหลักสูตร

11. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 11.1 ดำเนินโครงการฯ ไปตามแผนที่ได้ตั้งไว้และบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 11.2 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ตัวบทกฎหมายได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- 11.3 ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับวุฒิบัตรและหนังสือรับรอง เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการสอบเลื่อนวิทยฐานะ และเป็นไปตามที่ผู้เข้ารับการอบรมได้คาดหวัง
- 11.4 ได้รับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้ารับการอบรมในโครงการอบรมหลักสูตรกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรทั่วไป

ฤกษ์ชัย เพ็ชรคง (2547: 71 – 80) ศึกษาเรื่องการประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐานสำหรับนักเรียนสายช่างอุตสาหกรรม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิภาคี) โดยใช้รูปแบบการประเมิน ชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า 1) การประเมินสภาพ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐานสำหรับนักเรียนสายช่างอุตสาหกรรมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิภาคี) ตามความคิดเห็นของนักเรียนด้านบริบทอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาวิชาในกลุ่มเทคนิคพื้นฐานมีความสำคัญกับนักเรียน และนักเรียนต้องนำความรู้และทักษะเบื้องต้นไปใช้ในสถานประกอบการจริง นอกจากนี้ในเรื่องของหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น ส่วนด้านปัจจัยเบื้องต้น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่ประเมินระดับมากคือ ความรู้ความชำนาญในเนื้อหาวิชาของอาจารย์ผู้สอนและ ความสนใจเอาใจใส่ในการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านกระบวนการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ผู้สอนกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐานให้คำแนะนำและสาธิตการทำชิ้นงานในการฝึกงานภาคปฏิบัติเหมาะสม และด้านผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากวิชาในกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐานค่อนข้างยาก ทำให้นักเรียนอาจรู้สึกว่าย่ำไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนเท่าที่ควร 2) ผลการเปรียบเทียบการประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐาน จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยการประเมินด้านบริบทและด้านกระบวนการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยเบื้องต้นและด้านผลผลิตไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่านักเรียนสาขาวิชาช่างยนต์มีค่าเฉลี่ย การประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านบริบทสูงกว่านักเรียนสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ และนักเรียนสาขาวิชาช่างยนต์มีค่าเฉลี่ยการประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านกระบวนการสูงกว่านักเรียนสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์และนักเรียนสาขาวิชาช่างกล

เรณู เชื้อเมืองพาน (2550: บทคัดย่อ) ได้การประเมินหลักสูตร MBA คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พ.ศ. 2545 (ฉบับปรับปรุง) ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ในด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ใน

ภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านบริบท รองลงมา คือ ด้านผลผลิต และน้อยสุด ได้แก่ ด้านกระบวนการ

วิลาวัลย์ วัชรเกียรติศักดิ์ (2550: บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรี ของสำนักงานสถาบันราชภัฏ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตตามรูปแบบ CIPP โดยด้านบริบทเป็นการประเมินจุดมุ่งหมาย หลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้นเป็นการประเมิน เนื้อหาวิชา อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และอุปกรณ์การเรียนการสอน สถานที่ ตำราเรียน ด้าน กระบวนการเป็นการประเมินกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ และด้านผลผลิตเป็นการประเมินประสิทธิภาพบัณฑิต ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล นักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์จำนวน 99 คน อาจารย์ที่สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ 18 คน บัณฑิต 31 คน และผู้บังคับบัญชาบัณฑิต 31 คน รวมทั้งสิ้น 179 คน จากสถาบันราชภัฏ 4 แห่งในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบัน ราชภัฏอุบลราชธานี และสถาบันราชภัฏนครราชสีมาโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 4 ฉบับ จำแนกตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามจาก 4 กลุ่มข้างต้น การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจง ความถี่และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยตามรูปแบบการประเมิน CIPP พบว่า 1. การประเมินบริบท พบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกข้อมีความชัดเจนของภาษา มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและ มีความครอบคลุมถึงลักษณะที่ดีของครู นาฏศิลป์ 2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่า โครงสร้าง หลักสูตร มีความเหมาะสมในเรื่องจำนวนหน่วยกิตในรายวิชาบังคับ สัดส่วนของหน่วยกิตกับเวลา เรียนและการมีส่วนร่วม ทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย เนื้อหา มีบางรายวิชาที่มีความซ้ำซ้อน กัน อาจารย์ ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและบุคลิกลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ด้านอุปกรณ์การเรียน สถานที่เรียน มีความเพียงพอ ในส่วนของตำราเรียนมีไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย 3. การประเมินกระบวนการ อาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอน มีการสอดแทรก ให้เห็นคุณค่า การอนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม และสอนครบตามแนวการสอน ในเรื่องการใช้สื่อ ประกอบการสอน การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น การเสริมความรู้นอกชั้นเรียน การวัดผล และประเมินผล ความชัดเจนของเกณฑ์ การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ อยู่ในระดับ ปานกลาง 4. การประเมินผลผลิต บัณฑิตทั้งหมดมีความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สำเร็จ การศึกษา ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะและจุดมุ่งหมายทั่วไปว่าอยู่ในระดับมาก แต่อาจารย์และผู้บังคับบัญชาของ บัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง

สุทธิลักษณ์ คณานันท์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ ระหว่างปีการศึกษา 2541 ถึง 2547 ผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินความเพียงพอของปัจจัยนำเข้าต่างๆ เพื่อนำไปสู่การ ปฏิบัติในด้านการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาและสื่อการเรียนการสอนมีความ พอเพียง 2) การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าด้านบริหารหลักสูตร เป็นปัญหาค่อนข้างน้อย ด้านการเรียนการสอนไม่เป็นปัญหา ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัด กิจกรรมให้นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักศึกษาต่างสถาบันที่ศึกษาในสาขาเดียวกัน พบว่ามีปัญหาค่อนข้างมาก ด้านการวัดและประเมินผลพบว่าไม่เป็นปัญหา นักศึกษามีความเห็น

ค่าใช้จ่ายในการเรียนและเงื่อนไขการจบหลักสูตรเป็นปัญหามาก การบริหารหลักสูตรเป็นปัญหาค่อนข้างน้อย การเรียนการสอนไม่เป็นปัญหา ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่ไม่เป็นปัญหา และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเป็นปัญหามาก ประเด็นการจัดเวลาให้นักศึกษามาพบอย่างสม่ำเสมอเป็นปัญหามาก ประเด็นการให้เวลาให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำแนะนำและปรึกษาเป็นปัญหามาก และประเด็นการติดตามการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นระยะๆเป็นปัญหามาก 3) การประเมินผลระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาและปฏิบัติงานในหน่วยงานตามโรงเรียนในจังหวัดแพร่ น่าน อุตรดิตถ์ และที่ทำการเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

สุภาภรณ์ เรืองปิยะศรี (2551: บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประชากร ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา และมหาบัณฑิต จำนวน 125 คน เครื่องที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหารายวิชา หลักสูตรตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และมหาบัณฑิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในด้านสื่อประกอบการเรียนการสอน สถานที่เรียน งบประมาณอาจารย์เห็นว่ามีเพียงพออยู่ในระดับมาก ด้านห้องเรียนอาจารย์และนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต สื่อและสื่ออุปกรณ์อื่นๆอาจารย์ นักศึกษา และมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่าความเหมาะสมของอาจารย์ วิธีการสอน งานที่กำหนดให้ปฏิบัติและกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การใช้อุปกรณ์การสอน นักศึกษา และมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความเหมาะสมของการจัดการศึกษา การใช้อุปกรณ์การสอน งานที่กำหนดและมอบหมายให้ปฏิบัติและกิจกรรมเสริมหลักสูตร นักศึกษาและมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดผลและประเมินผลพบว่าอาจารย์ นักศึกษาและมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การประเมินผลผลิตของหลักสูตร มหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

มาเรียม นิลพันธุ์ และ คณะ (2554: บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใช้วิธีการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตรโดยรวม บัณฑิต นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ผู้สอน/กรรมการสอบปริญญาโท ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะและคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการประเมินด้านบริบท พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน 3) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสม 4) ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงาน และให้ข้อเสนอแนะต่างๆอย่างชัดเจนเหมาะสม 5) ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพ มีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด 6) ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน และผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหวัง 7) ผลการประเมินด้านประสิทธิผล พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนาวิชาชีพ 9) ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง และประยุกต์กับความต้องการของชุมชนโดยการปรับปรุงและการนำไปใช้ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

แฮริสัน (Harrison. 1993: 199) ศึกษาเรื่องการประเมินการให้บริการปรึกษาและแนะแนว ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกา โดยใช้รูปแบบ CIPP ผลการศึกษาพบว่าความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการให้บริการปรึกษาและแนะแนว ตลอดจนความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของ ผู้ให้บริการปรึกษา (Counselor) มีความแตกต่างกันระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ให้บริการปรึกษา และ ผู้เทศก์/ผู้ประสานงานการแนะแนว กล่าวคือ ผู้นิเทศและผู้ประสานงานส่วนใหญ่ให้การยอมรับกับการประเมินนี้ ในขณะที่ครูเห็นด้วยและให้การยอมรับเพียงร้อยละ 52 นอกจากนี้ผู้นิเทศและผู้ประสานงานเห็นว่าคณะกรรมการบริหารด้านการแนะแนว มีความสำคัญกับโครงการนี้มาก ในขณะที่ผู้บริหารของโรงเรียนเห็นว่า คณะกรรมการดังกล่าวมีความสำคัญเพียงร้อยละ 20 จากการศึกษานี้ แสดงให้เห็นถึงความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนเจตคติต่องานให้บริการปรึกษาและแนะแนวของ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ซึ่งบุคลากรทุกฝ่ายของ โรงเรียนต้องพิจารณาแก้ไข มิฉะนั้นการพัฒนาดังกล่าวย่อมเป็นไปได้ยาก

นิตา บุญมาก (2541: บทคัดย่อ) ได้วิจัยประสิทธิผลการผลิตนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะมุ่งเน้นในการผลิตนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรประกอบด้วย ความมีระเบียบวินัย บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา การได้รับความเชื่อมั่นและเชื่อถือในการปฏิบัติงาน ความเป็นผู้นำ การรู้จักวางตัว ประสิทธิภาพโดยรวม ความอดทนอดกลั้น ความรู้ความสามารถ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ความมีทักษะในการทำงาน ความรับผิดชอบ อุทิศการณ ความจริงจังและจริงใจในการทำงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จิตสำนึก ความสุภาพอ่อนน้อม ความสัมพันธ์กับผู้มาติดต่อราชการ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความเสียสละโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความประพฤติและคุณธรรม ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจมีความสอดคล้องกับลักษณะมุ่งเน้นที่เป็นตัววัดประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย 2) ต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อหัว ในการผลิตนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจเท่ากับ 619,591.80 บาท ส่วนต้นทุนการผลิตนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษา

นิติศาสตร์บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยปิดของรัฐ เท่ากับ 258,184.13 บาท คิดเป็นอัตราส่วน 2.4 : 13) ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนและพลตำรวจ มีความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับนายตำรวจที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ มากกว่านายตำรวจที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย 4) การปฏิบัติงานของนายตำรวจที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้รับผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพมากกว่า นายตำรวจที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย 5) โรงเรียนนายร้อยตำรวจผลิตนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมเพียงพอคุ้มค่างบประมาณที่รัฐต้องเสียไป 6) หลักสูตรการผลิตนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ มีความเหมาะสมกว่าหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตของมหาวิทยาลัย

ชาวยุเอก มากช่วย (2544: บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรการฝึกปฏิบัติประชาชนในชนบทของนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต พบว่า 1) การประเมินหลักสูตร โดยผู้รับผิดชอบโครงการและนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้าร่วมโครงการ 3 ด้าน ด้านบริบท มีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรของโครงการมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความคิดเห็นว่า โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร และสถานที่ฝึกปฏิบัติงานของนักเรียนนายร้อยตำรวจมีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน ด้านกระบวนการ มีความคิดเห็นว่า กระบวนการฝึกปฏิบัติงานของนักเรียนนายร้อยตำรวจ การวัดและประเมินผลการบริหารหลักสูตรของโครงการมีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน 2) การประเมินนักเรียนนายร้อยตำรวจด้านการปฏิบัติตัวของนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยพ่อแม่สมมุติ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 3) การประเมินผลผลิตของหลักสูตร โดยผู้บังคับบัญชาของนายตำรวจระดับรองสารวัตรที่ผ่านหลักสูตร และนายตำรวจระดับรองสารวัตรที่ผ่านหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน

ธัชชัย ปิตะนิละบุตร (2550: บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ.2538 ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ. 2538 ต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 2) หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ. 2538 ผลิตนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรได้เป็นที่พึงพอใจมาก จากผู้บังคับบัญชาแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ที่ดีของหลักสูตร 3) ในด้านกระบวนการผลิตนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจ มีความพึงพอใจปานกลาง จึงควรจะต้องมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านชีวิตความเป็นอยู่ 4) ผู้ทรงคุณวุฒิต่างประเทศให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดกลุ่มวิชาที่เรียน และวิธีการเรียนแบบสมัยใหม่มาใช้ รวมทั้งการแบ่งสาขาวิชาที่เรียนให้มีความหลากหลายสามารถตอบสนองต่อโครงสร้างและภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในประเทศ เห็นว่าควรจะมีการปรับปรุงหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจในเชิงรุก และจากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจควรเพิ่มทักษะให้นักเรียนนายร้อยตำรวจในด้านการสร้างแรงจูงใจ การทำงานร่วมกับประชาชน และการประชาสัมพันธ์

สรุป จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรที่ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ซึ่งประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และต่อมาได้พัฒนาขยายการประเมินในด้านผลผลิตเป็น CIPPEST Model คือ ประเมินด้านผลกระทบบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีครอบคลุมในทุกด้านเกี่ยวกับหลักสูตร จึงนำมาใช้เป็นรูปแบบสำหรับการประเมินการประเมินหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ พ.ศ.2564 ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้

กาญจนา ศุภพันธ์ (2543 : 70) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการฝึกอบรมของพนักงานระดับหัวหน้าแผนก องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พบว่า พนักงานที่ผ่านการอบรมมีความพึงพอใจในความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากเนื่องจากมีเนื้อหาวิชาที่ชัดเจนเรียงลำดับได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และงานที่ทำ จึงทำให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้

ศิริเพ็ญ นัยชิต (2540 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลาง ของการทำเรือแห่งประเทศไทย พบว่า พนักงานที่ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า เนื้อหาวิชาที่อบรมมีประโยชน์และได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก อีกทั้งความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ในระดับมาก

อรพร อักษรศาสตร์ (2540 : 194) ได้ศึกษาการจัดดำเนินการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ตามทักษะของข้าราชการสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ข้าราชการสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีทักษะการฝึกอบรมด้านหลักสูตรการฝึกอบรมว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สุรพล ไมยวงษ์ (2536 : 82) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรมนายอำเภอของวิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง พบว่า ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่ให้คงวิชาในหลักสูตรไว้อย่างเดิม การจัดเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับเหมาะสม การนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

กนต์พัฒน์ เอี่ยมผิง (2541) ได้ศึกษาถึงปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดบริการและสวัสดิการของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล และศึกษาถึงความเป็นไปได้ ในการจัดบริการและสวัสดิการของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล อันจะนำไปสู่การพัฒนา บริการและสวัสดิการให้กับผู้อบรมสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาลต่อไป ประชากรที่ให้ข้อมูล มี 3 กลุ่ม คือ ผู้อบรมสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 377 คน เจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 20 คน และกรรมการของสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 7 คน โดยกรอกแบบสอบถาม ณ ที่ทำการ สหกรณ์ในขณะมายื่นคำขอกู้ นอกจากนั้นยังได้มีการสัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ ตำรวจนครบาลเพิ่มเติมอีก 1 คน ผู้ศึกษาใช้โปรแกรม SPSS ช่วยในการประมวลข้อมูล โดยใช้ผลค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ประกอบกับการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้ข้อมูลทั้งจากแบบสอบถามและจากประสบการณ์ของผู้ศึกษา ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่คนหนึ่งของสหกรณ์แห่งนี้ ข้อมูลพื้นฐานของผู้อบรมที่สำคัญได้แก่ ผู้อบรมร้อยละ 89 เป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน รับราชการมา 1-5 ปี ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม ร้อยละ 67 ส่งค่า

หุ้นรายเดือนน้อยกว่า 600 บาท ร้อยละ 82 มีรายได้เฉลี่ย 13,815 บาท และมีค่าใช้จ่าย เฉลี่ย 12,450 บาท ผลการศึกษาพบว่า ผู้อบรมส่วนใหญ่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสหกรณ์อย่างเพียงพอ ไม่เข้าใจในอุดมการณ์ที่แท้จริงของสหกรณ์ มีเพียงร้อยละ 0.8 ที่รู้และใช้บริการเงินฝาก ออมทรัพย์ พิเศษ ซึ่งได้ดอกเบี้ยสูงกว่าออมทรัพย์ธรรมดา ผู้อบรมมีหนี้สินหลายแหล่ง และส่งผลต่อการชำระหนี้ ต่อสหกรณ์ จนบางครั้งต้องใช้บริการเงินกู้นอกระบบเพื่อมาชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ ผู้อบรมเกือบทั้งหมดไม่เคยเข้าร่วมสมัชชาสามัญประจำปี เพราะติดหน้าที่ เเวรยาม ไม่เห็นความสำคัญของการประชุม และไม่มีโอกาสเลือกตั้งคณะกรรมการโดยอิสระ นอกจากนี้แล้ว ผู้อบรมร้อยละ 68 ไม่เคยได้รับ สวัสดิการจากสหกรณ์เลย และมีบางส่วนต้อง กู้เงินนอกระบบมาใช้ในกรณีฉุกเฉิน เพราะไม่สามารถกู้ เงินตามระบบปกติของสหกรณ์ ซึ่ง เปิดให้กู้ได้เพียงเดือนละ 2 ครั้ง ในส่วนของสหกรณ์ ยังมีปัญหา เรื่องประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ผู้อบรมเพราะ เครื่องมือ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ และเนื่องจากการ จัดระบบให้เจ้าหน้าที่เฉพาะรายดูแลแต่ละ พื้นที่บริการ หากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่อยู่ในผู้อบรมในเขต บริการนั้นก็ต้องเสียเวลารอ ผู้อบรมมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรหลาน และต้องการ ให้สหกรณ์เพิ่ม ทุนการศึกษา ทั้งในด้านวงเงินรวม วงเงินต่อทุนการศึกษาและเพิ่มประเภททุนโดยเปิด โอกาส ให้บุตรหลานที่เรียนระดับปริญญาตรีและก่อนวัยเรียนได้ทุนการศึกษาด้วย การเพิ่ม ทุนการศึกษา ทุนสาธารณประโยชน์ และการปรับปรุงบริการเงินกู้ฉุกเฉิน อยู่ในเงื่อนไขที่สามารถ ปฏิบัติได้ เพราะสหกรณ์มีความพร้อมด้านการเงิน ความสามารถในการ ปฏิบัติงานและเวลาของ เจ้าหน้าที่ ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้คือ ให้สหกรณ์เพิ่มมาตรการในการให้การศึกษาแก่ ผู้อบรมทั้งด้านอุดมการณ์สหกรณ์ การบริหารการเงินในครอบครัว และอาชีพเสริม ปรับปรุง ประสิทธิภาพในการทำงานโดยจัดระบบงานและเพิ่มอุปกรณ์ด้วย รวมทั้งจัดบริการและสวัสดิการ ที่มีความเป็นไปได้ ให้ตรงกับความต้องการของผู้อบรม

จิณาภา ไคร้มา และประกาย สุขอิน (2557 : 40-41) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อ คุณภาพ บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาปริญญาตรีมีความ พึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ มากเป็นลำดับแรก ได้แก่ด้านบุคลากรห้องสมุด พบว่า บุคลากรแต่งกายและมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ พบว่า การบริการมีความถูกต้อง และ รวดเร็ว ด้านการสื่อสารกับผู้ใช้ พบว่า ช่องทางการประชาสัมพันธ์หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ อีเมล หนังสือเวียนอิเล็กทรอนิกส์ เฟสบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น ด้านทรัพยากรสารสนเทศและการบริการ พบว่า ทรัพยากรมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการ และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ห้องสมุดมีความสะอาด สำหรับข้อเสนอแนะ ด้านทรัพยากรสารสนเทศและการบริการ พบว่า หนังสือ หายาก หนังสือเก่าไม่มีการอัปเดต ขึ้นหนังสือแน่น ด้านกระบวนการและขั้นตอนการ ให้บริการ พบว่า การวางบัตรใช้บริการห้องอินเทอร์เน็ตฯ ให้เสียเวลา ชั้น 1 ควรเปิดประตูทางออก ห้องประชุม ด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรไม่ใส่ใจผู้ใช้บริการ ไม่เต็มใจให้บริการ ด้านสถานที่และสิ่งอ านวยความสะดวก พบว่า อินเทอร์เน็ตช้า ห้องสมุดเสียงดัง ควรมีการแบ่งพื้นที่การอ่าน หูฟังไม่มี ประสิทธิภาพ ปลั๊กไฟไม่เพียงพอ ร้านถ่ายเอกสารไม่เพียงพอ และด้านการสื่อสารกับผู้ใช้ พบว่า วิธีการสืบค้นข้อมูล ซับซ้อน การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง มีป้ายมากเกินไป

วารุณี คุ่มบัว และคณะ (2557 : 82-83) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการให้บริการของสำนักวิทยบริการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนครราชสีมา พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาปริญญาตรี เข้ามาใช้ห้องสมุดเดือนละ 1-5 ครั้ง โดยใช้ ช่วงเวลา 13.00 – 16.30 น. สำหรับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ พบว่า ผู้ใช้บริการมีพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านบุคลากรอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

เมธิกา พ่วงแสง (2559) ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรด้านการวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร” พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิทยาการและวิธีการถ่ายทอดความรู้ 2) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการให้บริการ หลักสูตรด้านการวิจัยจำแนกตามเพศ พบว่าผู้เข้าร่วมอบรมเพศชาย และเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรด้านการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3) ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการให้บริการ หลักสูตรด้านการวิจัยจำแนกตาม อายุ หน่วยงาน และประสบการณ์การทำวิจัย พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ หลักสูตรด้านการวิจัยแตกต่างกัน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สังกัดหน่วยงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ หลักสูตรด้านการวิจัยไม่แตกต่างกัน และผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีประสบการณ์การทำวิจัยแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ หลักสูตรด้านการวิจัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิวัฒน์ ตุ่นบุตรเสลา (2556) ศึกษา เรื่อง “การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ตรวจประเมินการจัดการพลังงานภายใน องค์การ” เป็นการประเมินระบบการจัด ฝึกอบรมอันครอบคลุมถึงบริบท ปัจจัยนำเข้ากระบวนการ และผลผลิตตามรูปแบบ CIPP และประเมินปฏิกิริยาและการเรียนรู้ตาม รูปแบบของเคิร์กแพททริก ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นด้านบริบท ความพึงพอใจด้าน ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตอยู่ใน ระดับสูงทุกด้าน โดยที่วิทยากรมีความรู้ในหัวข้อที่สอน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อที่สุด ส่วนผลการประเมินปฏิกิริยาพบว่า ด้านบริบทของผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ เข้ารับการฝึกอบรมเพราะเป็นไปตามกฎหมาย ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า หลักสูตร คู่มือมีความเหมาะสม

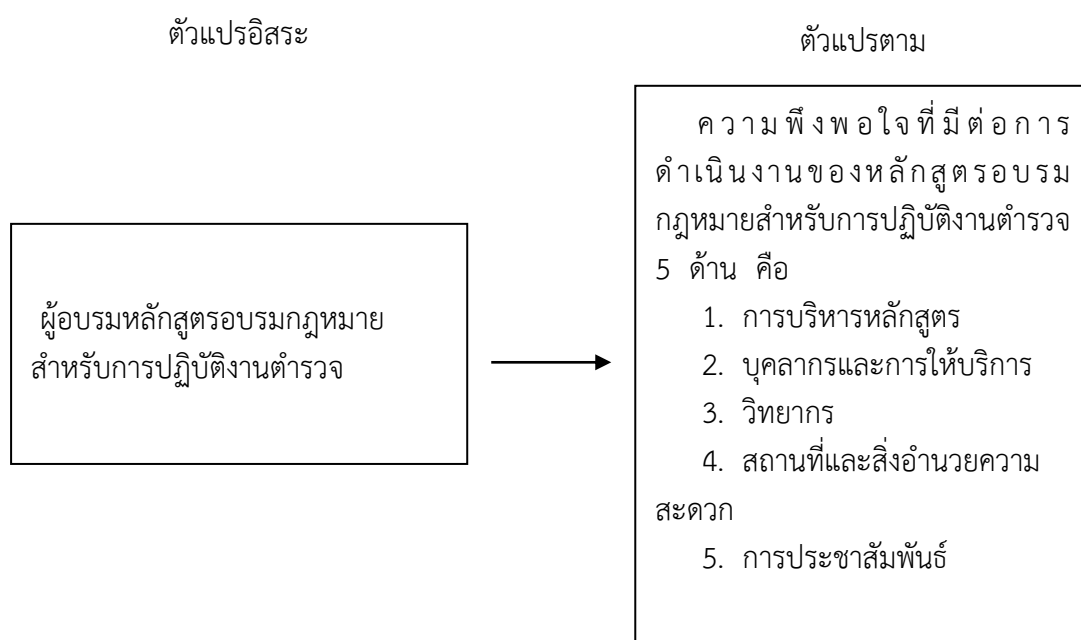
สุธีรา อัมพาผล และปฏิพัทธ์ จันทรุ่งเรือง (2558) ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการให้บริการหลักสูตรข้าราชการที่ดี : กรณี ศึกษากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึง พ้อใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการให้บริการหลักสูตรข้าราชการที่ดีประจำปีงบประมาณ 2558 และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานกับระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการให้บริการ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านการให้บริการต่อการฝึกอบรมสัมมนา มีระดับความพึงพอใจ โดยรวมระดับมาก พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการให้บริการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ด้านเนื้อหาและด้านวิทยากรและวิธีการสอน เพศชายและเพศ หญิงมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และในแต่ละหน่วยงานมีความพึงพอใจต่อการให้บริการฝึกอบรมไม่

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้าน วิทยาการและวิธีการสอนและด้านผู้เข้ารับ การฝึกอบรมแต่ละสังกัดหน่วยงานมีความพึงพอใจแตกต่างกัน

สังเวียน จันทราศ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงาน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูตรัง จำกัด ผลการวิจัย พบว่าความพึงพอใจของผู้อบรมที่มีต่อการ ดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูตรัง จำกัด อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านบริหารอยู่ ในระดับมาก คือความเหมาะสมในการควบคุมเรื่องการเงิน จ่ายเงิน การสะสมเงินให้เป็นไปตาม ระเบียบข้อบังคับ ด้านบุคลากรและการบริการอยู่ในระดับมาก คือ การดำเนินงานที่มีความถูกต้อง ชัดเจน ในการรับ/จ่ายเงิน ด้านสวัสดิการเงินกู้เพื่อการเคหะสงเคราะห์ ด้านอาคารสถานที่ คือ ความทันสมัยของเครื่องมือและเทคโนโลยีในสำนักงาน และด้านการประชาสัมพันธ์ คือความชัดเจน สม่าเสมอ ตรงต่อเวลาของข้อมูลข่าวสารและใบเสร็จรับเงินของผู้อบรมในแต่ละเดือน

อาภากร ธาตุโลหะ สายสุณีฤทธิรงค์ และอุฬาริน ฉะยศิริ (2553 : 37) ได้ศึกษา ความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคปลาย ปีการศึกษา 2552 ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดทั้ง 5 ด้าน ของ ผู้ใช้บริการ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจระดับมากในด้านผู้ให้บริการ รองลงมา คือ ด้านอาคารสถานที่ เมื่อศึกษารายด้านพบว่าผู้ให้บริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของสำนักหอสมุดด้านการบริการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยพึงพอใจระดับมากในเวลาเปิด บริการ (ทุกวัน เวลา 08.00 -22.00 น.) รองลงมา คือการยืม-คืนหนังสือ ด้านผู้ให้บริการโดยรวม อยู่ ในระดับมาก โดยพึงพอใจระดับมากในด้านการให้บริการตามล าดับก่อนหลัง รองลงมา คือ ความ รวดเร็วของบริการที่ได้รับ ด้านทรัพยากรสารสนเทศโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยพึงพอใจ ระดับมากด้านทรัพยากรสารสนเทศหนังสือภาษาไทย รองลงมา คือ วารสารภาษาไทย ด้านอาคาร สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพึงพอใจในระดับมากด้านอุณหภูมิและด้านความสะอาดรองลงมา คือ ด้านแสงสว่างส่วนลำดับสุดท้าย คือ มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอต่อการนั่งอ่าน และด้านการสื่อสารกับ ผู้ใช้โดยรวม อยู่ในระดับมากโดยพึงพอใจระดับมากด้านการประชาสัมพันธ์มีหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์อีเมล จดหมายข่าว จัดกิจกรรมส่งเสริมการให้บริการ เป็นต้น รองลงมา คือ การสื่อสารกับ ผู้ใช้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเวลาในการให้บริการมีความสม่าเสมอ

7.กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ เป็นข้าราชการตำรวจที่ได้ลงทะเบียนเข้ารับการฝึกอบรม ณ วันที่ 30 เมษายน 2565 จำนวน 1,667 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie Robert V. and Darlye W. Morgan. 1970 : 607-610) ได้ 310 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) แบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเอง เป็นแบบสอบถามศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

5	หมายความว่าระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด
4	หมายความว่าระดับความพึงพอใจ	มาก

3	หมายความว่าระดับความพึงพอใจ	ปานกลาง
2	หมายความว่าระดับความพึงพอใจ	น้อย
1	หมายความว่าระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ความพึงพอใจของผู้อบรม
2. วิเคราะห์วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบและแนวความคิดให้ครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอที่ปรึกษาวิจัยตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน รองศาสตราจารย์ พล.ต.ท.ดร.รัชชัย ปิตะนีละบุตร พ.ต.ท.ดร.ธนพิพัฒน์ สุภาชิตลัทธ์ และ พ.ต.ท.ดร.อิศราวุธ อ่อนน้อม และตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมเพื่อให้ครอบคลุม และเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป
6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอให้ที่ปรึกษาวิจัยอีกครั้ง
8. นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try out) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา
9. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อขอความอนุเคราะห์ จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมทั้งแบบสอบถามจำนวน 310 ฉบับ ให้ผู้อบรมตอบแบบสอบถามตามจำนวนสัดส่วน โดยผู้วิจัยรับคืนด้วยตนเอง
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2565 รวม 46 วัน
4. ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน จำนวน 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.61

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำเครื่องมือแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา พิจารณา ตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)
2. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความถี่ข้อมูล
3. ใช้เกณฑ์การจำแนกระดับความพึงพอใจ ของ (ประคอง กรรณสูตร. 2538 : 77)

เกณฑ์จำแนกระดับความพึงพอใจ

1.00 – 1.49	ระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	ระดับความพึงพอใจ	น้อย
2.50 – 3.49	ระดับความพึงพอใจ	ปานกลาง
3.50 – 4.49	ระดับความพึงพอใจ	มาก
4.50 – 5.00	ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด

4. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในหาคุณภาพเครื่องมือ คือการหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอผลด้วยค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ เสนอผลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ภาพรวมและรายด้าน ออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารหลักสูตร
2. ด้านบุคลากรและการให้บริการ
3. ด้านวิทยากร
4. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
5. ด้านการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ ตำแหน่งชั้นยศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอายุการทำงาน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการ
จัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	259	91.20
หญิง	25	8.80
ตำแหน่งชั้นยศ		
ประทวน	271	95.42
สัญญาบัตร	13	4.58
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	201	70.77
ปริญญาตรี	80	28.17
สูงกว่าปริญญาตรี	3	1.06
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	13	4.57
10,000 - 20,000 บาท	168	59.16
มากกว่า 20,001 บาท	103	36.27
อายุการทำงานของผู้อบรม		
น้อยกว่า 10 ปี	68	23.94
10 – 20 ปี	156	54.93
มากกว่า 20 ปี	60	21.13

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 91.20) ตำแหน่งชั้นยศชั้นประทวน (ร้อยละ 95.42) ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 70.77) รายได้ต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท (ร้อยละ 59.16) และอายุการทำงานของผู้อบรม 10 – 20 ปี (ร้อยละ 54.93)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย
สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ที่	ประเด็นพิจารณา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการบริหารหลักสูตร	4.08	0.84	มาก
2	ด้านบุคลากรและการให้บริการ	4.12	0.73	มาก
3	ด้านวิทยากร	4.21	0.72	มาก
4	ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.91	0.84	มาก
5	ด้านการประชาสัมพันธ์	4.04	0.74	มาก
	รวม	4.07	0.77	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย
สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดย
ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ด้านวิทยากร มากที่สุด รองลงมา
ด้านบุคลากรและการให้บริการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสถานที่
และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการ
ฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการ
เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการบริหารหลักสูตร

ที่	ประเด็นพิจารณา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	เนื้อหาของหลักสูตรมีการแบ่งหมวดหมู่ย่อยต่อความเข้าใจ	3.98	0.81	มาก
2	เนื้อหาในการฝึกอบรมตรงกับวัตถุประสงค์	4.18	0.72	มาก
3	เนื้อหาตรงตามที่ท่านคาดหวัง	4.12	0.72	มาก
4	รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.24	0.69	มาก
5	หลักสูตรเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของท่าน	4.06	0.74	มาก
6	คุณภาพของเอกสารประกอบการฝึกอบรม	4.01	0.76	มาก
7	ความเหมาะสมของกำหนดการฝึกอบรมและระยะเวลาที่มีความเหมาะสม	4.07	0.75	มาก
8	มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	4.01	0.75	มาก
	รวม	4.08	0.84	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายข้อ พบว่า รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน มากที่สุด รองลงมา เนื้อหาในการฝึกอบรมตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาตรงตามที่ท่านคาดหวัง ความเหมาะสมของกำหนดการฝึกอบรมและระยะเวลา มีความเหมาะสม หลักสูตรเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของท่าน คุณภาพของเอกสารประกอบการฝึกอบรม มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้และ เนื้อหาของหลักสูตรมีการแบ่งหมวดหมู่ย่อยต่อความเข้าใจ น้อยที่สุด

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านบุคลากร และการให้บริการ

ที่	ประเด็นพิจารณา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9	เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือ	4.24	0.69	มาก
10	ให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.20	0.72	มาก
11	มีความกระตือรือร้นและเต็มใจให้บริการ	4.19	0.76	มาก
12	มีบุคลิกภาพ กิริยามารยาท และการสื่อสารที่เหมาะสม	4.24	0.74	มาก
13	การให้บริการมีความถูกต้อง สะดวก และรวดเร็ว	4.15	0.71	มาก
14	จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีความเพียงพอ	3.90	0.65	มาก
15	การให้บริการคำแนะนำในการกรอกเอกสารการสมัครและอำนวยความสะดวกแก่ผู้อบรมได้อย่างรวดเร็วชัดเจน เข้าใจง่าย	4.18	0.72	มาก
16	การบริการเก็บค่าลงทะเบียนของผู้อบรม มีความสะดวกและรวดเร็ว	3.98	0.81	มาก
17	การบริการติดต่อสอบถามทางโทรศัพท์มีความสะดวกและรวดเร็ว	4.12	0.72	มาก
18	จำนวนเอกสารการฝึกอบรมมีเพียงพอและเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.01	0.76	มาก
	รวม	4.12	0.73	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านบุคลากรและการให้บริการโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำ และช่วยเหลือ มีบุคลิกภาพ กิริยามารยาท และ

การสื่อสารที่เหมาะสม มากที่สุด รองลงมา ให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความกระตือรือร้นและเต็มใจให้บริการ การให้บริการมีความถูกต้อง สะดวก และรวดเร็ว การให้บริการคำแนะนำในการกรอกเอกสารการสมัครและอำนวยความสะดวกแก่ผู้อบรมได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน เข้าใจง่าย การบริการติดต่อสอบถามทางโทรศัพท์ที่มีความสะดวกและรวดเร็ว จำนวนเอกสารการฝึกอบรมมีเพียงพอและเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม การบริการเก็บค่าลงทะเบียนของผู้อบรม มีความสะดวกและรวดเร็ว ที่น้อยที่สุดคือ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีความเพียงพอ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านวิทยาการ

ที่	ประเด็นพิจารณา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
19	การบรรยายชัดเจนเข้าใจง่าย	4.20	0.72	มาก
20	สามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและตรงประเด็น	4.19	0.76	มาก
21	สามารถตอบคำถามและข้อซักถามได้ชัดเจน	4.24	0.74	มาก
22	มีการสรุปเนื้อหาได้อย่างชัดเจน	4.24	0.69	มาก
	รวม	4.21	0.72	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านวิทยาการ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายข้อพบว่า วิทยาการสามารถตอบคำถามและข้อซักถามได้ชัดเจนและมีการสรุปเนื้อหาได้อย่างชัดเจน มากที่สุด รองลงมาคือการบรรยายชัดเจนเข้าใจง่ายและสามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและตรงประเด็น

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ที่	ประเด็นพิจารณา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
23	ทำเลที่ตั้งมีความสะดวกในการติดต่อ	4.07	0.75	มาก
24	บริเวณสถานที่จอดรถเจ้าหน้าที่และผู้มาติดต่อมีความสะดวกและเหมาะสม	3.55	1.08	มาก
25	บริการ Wi-Fi ครอบคลุมพื้นที่และมีประสิทธิภาพ	3.90	0.98	มาก
26	การจัดสถานที่สำหรับผู้อบรมและผู้มาติดต่อมีความเพียงพอ	3.84	1.01	มาก
27	เครื่องมือและเทคโนโลยีในสำนักงานมีความทันสมัยและให้ความสะดวกและรวดเร็ว	4.13	0.74	มาก

ที่	ประเด็นพิจารณา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
28	ความเหมาะสมของอาหารว่าง/อาหารกลางวัน	4.15	0.71	มาก
29	การจัดบริการน้ำดื่มและเครื่องดื่ม สำหรับผู้อบรมที่รอ	4.07	0.76	มาก
30	บริการมีความเพียงพอ			
	การจัดให้มีโทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ หรือวารสาร	3.59	0.93	มาก
	บริการผู้อบรมระหว่างพักเบรกมีความเหมาะสมและ			
	เพียงพอ			
	รวม	3.91	0.84	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายข้อความเหมาะสมของอาหารว่าง/อาหารกลางวัน มากที่สุด รองลงมาเครื่องมือและเทคโนโลยีในสำนักงานมีความทันสมัยและให้ความสะดวกและรวดเร็ว ทำเลที่ตั้งมีความสะดวกในการติดต่อ การจัดบริการน้ำดื่มและเครื่องดื่ม สำหรับผู้อบรมที่รอรับบริการมีความเพียงพอ บริการ Wi-Fi ครอบคลุมพื้นที่และมีประสิทธิภาพ การจัดสถานที่สำหรับผู้อบรมและผู้มาติดต่อมีความเพียงพอ และน้อยที่สุดคือบริเวณสถานที่จอดรถเจ้าหน้าที่และผู้มาติดต่อมีความสะดวกและเหมาะสม

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการประชาสัมพันธ์

ที่	ประเด็นพิจารณา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
31	วิทยาลัยฯแจกเอกสารสำหรับผู้อบรมเป็นระยะ ๆ	4.10	0.75	มาก
32	ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของหลักสูตร			
32	เว็บไซต์วิทยาลัยฯให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์ได้อย่าง	4.01	0.75	มาก
33	ครบถ้วน			
33	วิทยาลัยฯมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่	4.00	0.73	มาก
	หลากหลาย			
34	ท่านได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็วและ	4.05	0.76	มาก
	ทันกำหนดการทุกครั้ง			
	รวม	4.04	0.74	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายข้อ พบว่าวิทยาลัยฯแจกเอกสารสำหรับผู้อบรมเป็นระยะ ๆ ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของหลักสูตร มากที่สุด รองลงมาคือ

เว็บไซต์วิทยาลัยฯ ให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์ได้อย่างครบถ้วน ท่านได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็วและทันกำหนดการทุกครั้ง และ วิทยาลัยฯ มีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย น้อยที่สุด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา จำนวน 310 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งแบบสอบถามจำนวน 310 ฉบับ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ตั้งแต่ 16 กุมภาพันธ์ 2565 ถึง 31 มีนาคม 2565 และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนจำนวน 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.61

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำเครื่องมือแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา พิจารณา ตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Sciences)
2. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ใช้เกณฑ์การจำแนกระดับความพึงพอใจและระดับปัญหาของ ประคอง กรรมสูตร (2538 : 77)

เกณฑ์จำแนกระดับความพึงพอใจและระดับปัญหา

1.00 – 1.49	ระดับความพึงพอใจและระดับปัญหา	น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	ระดับความพึงพอใจและระดับปัญหา	น้อย
2.50 – 3.49	ระดับความพึงพอใจและระดับปัญหา	ปานกลาง
3.50 – 4.49	ระดับความพึงพอใจและระดับปัญหา	มาก
4.50 – 5.00	ระดับความพึงพอใจและระดับปัญหา	มากที่สุด

4. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้อบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้อบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก พบว่า รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด รองลงมา เนื้อหาในการฝึกอบรมตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาตรงตามที่ท่านคาดหวัง ความเหมาะสมของกำหนดการฝึกอบรมและระยะเวลามีความเหมาะสม หลักสูตรเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของท่าน คุณภาพของเอกสารประกอบการฝึกอบรม มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้และ เนื้อหาของหลักสูตรมีการแบ่งหมวดหมู่ย่อยต่อความเข้าใจ น้อยที่สุด

3. ผู้อบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ด้านบุคลากรและการให้บริการโดยภาพรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำ และช่วยเหลือ มีบุคลิกภาพ กิริยามารยาท และการสื่อสารที่เหมาะสม มากที่สุด รองลงมา ให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความกระตือรือร้นและเต็มใจให้บริการ การให้บริการมีความถูกต้อง สะดวกและรวดเร็ว การให้บริการคำแนะนำในการกรอกเอกสารการสมัครและอำนวยความสะดวกแก่ผู้อบรมได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน เข้าใจง่าย การบริการติดต่อสอบถามทางโทรศัพท์ที่มีความสะดวกและรวดเร็ว จำนวนเอกสารการฝึกอบรมมีเพียงพอและเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม การบริการเก็บค่าลงทะเบียนของผู้อบรม มีความสะดวกและรวดเร็ว ที่น้อยที่สุดคือ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีความเพียงพอ

4. ผู้อบรมมีความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ด้านวิทยากร โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับ มาก พบว่า วิทยากรสามารถตอบคำถามและข้อซักถามได้ชัดเจนและมีการสรุปเนื้อหาได้อย่างชัดเจน มากที่สุด รองลงมาคือการบรรยายชัดเจนเข้าใจง่ายและสามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและตรงประเด็น

5. ผู้อบรมมีความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก พบว่า ความเหมาะสมของอาหารว่าง/อาหารกลางวันมากที่สุด รองลงมาเครื่องมือและเทคโนโลยีในสำนักงานมีความทันสมัยและให้ความสะดวกและรวดเร็ว ทำให้ตั้งมีความสะดวกในการติดต่อ การจัดบริการน้ำดื่มและเครื่องดื่ม สำหรับผู้อบรมที่รอรับบริการมีความเพียงพอ บริการ Wi-Fi ครอบคลุมพื้นที่และมีประสิทธิภาพ การจัดสถานที่สำหรับผู้อบรมและผู้มาติดต่อมีความเพียงพอ และน้อยที่สุดคือบริเวณสถานที่จอดรถเจ้าหน้าที่และผู้มาติดต่อมีความสะดวกและเหมาะสม

6. ผู้อบรมมีความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก พบว่าวิทยาลัยฯแจกเอกสารสำหรับผู้อบรมเป็นระยะ ๆ ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของหลักสูตร มากที่สุด รองลงมาคือเว็บไซต์วิทยาลัยฯให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์ได้อย่างครบถ้วน ท่านได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็วและทันกำหนดการทุกครั้ง และ วิทยาลัยฯมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย น้อยที่สุด

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ มีประเด็นที่จะอภิปรายมีดังนี้

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ มีความพึงพอใจในการดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีรา อัมพผล และปฏิพัทธ์ จันทรวงศ์เรือง (2558) ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการให้บริการหลักสูตรข้าราชการที่ดี : กรณีศึกษากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการให้บริการหลักสูตรข้าราชการที่ดีประจำปีงบประมาณ 2558 และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานกับระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการให้บริการ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านการให้บริการต่อการฝึกอบรมสัมมนา มีระดับความพึงพอใจ โดยรวมระดับมาก พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการให้บริการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ด้านเนื้อหาและด้านวิทยากรและวิธีการสอน เพศชายและเพศ หญิงมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และในแต่ละหน่วยงานมีความ

พึงพอใจต่อการให้บริการฝึกอบรมไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้าน วิทยากรและวิธีการสอนและด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละสังกัดหน่วยงานมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ดังนั้นการดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ในด้านต่าง ๆ ต้อง ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อรองรับการแข่งขันในอนาคตที่สูงขึ้น

2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ มีความพึงพอใจในการดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ด้านการ บริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ศุภรพันธ์ (2543 : 70) ได้ ศึกษาความพึงพอใจในการฝึกอบรมของพนักงานระดับหัวหน้าแผนก องค์การ โทรศัพทแห่งประเทศไทย พบว่า พนักงานที่ผ่านการอบรมมีความพึงพอใจในความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมอยู่ในระดับ มาก เนื่องจาก มีเนื้อหาวิชาที่ชัดเจน เรียงลำดับได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และงาน ที่ทำ จึงทำให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริเพ็ญ นัย ชิต(2540 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหาร ระดับกลาง ของการทำเรือแห่งประเทศไทย พบว่า พนักงานที่ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความเห็น ว่า เนื้อหาวิชาที่อบรมมีประโยชน์และได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก อีกทั้งความรู้ที่ได้รับจากการ ฝึกอบรม สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ในระดับมาก

3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ มีความพึงพอใจในการดำเนินงานของ หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ด้าน บุคลากรและการให้บริการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินาภา ไคร์มา และประภัสร์ สุข อิน (2557 : 40-41) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพด้านบุคลากรห้องสมุดเป็นลำดับแรก และสอดคล้องกับ วารุณี คุ่มบัว และคณะ (2557 :82-83) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการให้บริการของสำนัก วิทยบริการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนครราชสีมา พบว่า ผู้ใช้บริการมีพึงพอใจด้าน บุคลากรอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก

4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ มีความพึงพอใจในการดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ด้าน วิทยากร อยู่ในระดับมาก วิทยากรสามารถตอบคำถามและข้อซักถามได้ชัดเจนและมีการสรุปเนื้อหา ได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของนิวัฒน์ ตุ่นบุตรเสลา (2556)ศึกษา เรื่อง “การประเมินผล การฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ตรวจประเมินการจัดการพลังงานภายใน องค์การ” เป็นการประเมินระบบ การจัด ฝึกอบรมอันครอบคลุมถึงบริบท ปัจจัยนำเข้ากระบวนการ และผลผลิตตามรูปแบบ CIPP และ ประเมินปฏิกิริยาและการเรียนรู้ตาม รูปแบบของเคิร์กแพททริค ผลการวิจัยพบว่า วิทยากรมีความรู้ ใน หัวข้อที่สอน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธิกา พ่วงแสง (2559) ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรด้านการวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร”พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิทยากรและวิธีการถ่ายทอดความรู้

5. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ มีความ พึงพอใจในการดำเนินงานของ หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ด้านสถานที่และ

สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสังเวียน จันทรมาศ (2549) พบว่าด้านอาคารสถานที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะอาคารสำนักงานมีความมั่นคงและแข็งแรง มีความสะอาดและกว้างขวาง และทำเลที่ตั้งมีความสะดวกในการติดต่อ

6. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ มีความพึงพอใจในการดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ด้านประชาสัมพันธ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก วิทยาลัยฯ แยกเอกสารสำหรับผู้อบรมเป็นระยะ ๆ ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของหลักสูตร มากที่สุด รองลงมาคือได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็วและทันกำหนดการทุกครั้ง เว็บไซต์วิทยาลัยฯ ให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์ได้อย่างครบถ้วน และวิทยาลัยฯ มีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาภากร ธาตุโลหะ สายสุณิฤทธิ์ และอุฬารีน ฉะยศิริ (2553 : 37) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคปลาย ปีการศึกษา 2552 ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์ของสำนักหอสมุดเนื่องจากมีหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์อีเมล จดหมายข่าว จัดกิจกรรมส่งเสริมการให้บริการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ด้านวิทยากรนั้นมีความเหมาะสมแล้ว ด้านบุคลากรและการให้บริการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกควรพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม

1.2 การบริหารหลักสูตร ของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ควรให้ผู้อบรมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานหลักสูตร และการดำเนินการบริหารงานควรบริหารงานด้วยความโปร่งใส สุจริตและเที่ยงธรรม รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา

1.3 บุคลากรและการให้บริการ ของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ควรพัฒนาให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และให้บริการแก่ผู้อบรมด้วยความเสมอภาค รวมทั้งการมีความโปร่งใสและซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน

1.4 การวิทยากรของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ควรดำเนินการสรรหา หรือพัฒนาวิทยากรให้มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในหลักสูตรที่ฝึกอบรมโดยเน้นให้วิทยากรมีการยกตัวอย่างประกอบเนื้อหาและสามารถตอบปัญหาข้อซักถาม ได้ถูกต้องชัดเจนและตรงประเด็น

1.5 อาคารสถานที่ของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มีเครื่องมือและเทคโนโลยีในสำนักงานมีความทันสมัยและให้ความสะดวกและรวดเร็ว ทำเลที่ตั้งมีความสะดวกในการติดต่อ การจัดบริการน้ำดื่มและเครื่องดื่ม สำหรับผู้อบรมที่รอรับบริการมีความเพียงพอ บริการ Wi-Fi ครอบคลุมพื้นที่และมีประสิทธิภาพ การจัดสถานที่สำหรับผู้อบรมและผู้มาติดต่อมีความเพียงพอ แต่ควรจัดหาบริเวณสถานที่จอดรถเจ้าหน้าที่ และผู้มาติดต่อให้มากขึ้น

1.6 การประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ควรเพิ่มช่องทาง และควรแจ้งการเข้าร่วมโครงการกับ หน่วยงานต่าง ๆ โดยการประชาสัมพันธ์เรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อบรมรับรู้สม่ำเสมอและทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา

2.2 ควรศึกษาทัศนคติและความรู้ของผู้อบรมที่มีต่อการดำเนินงานของหลักสูตร อบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา

2.3 ควรศึกษาความต้องการของผู้อบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการ ปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542-2547 (ฉบับเล่มสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองบังคับการอำนวยการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. (2555). รายงานประจำปี 2554 โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- กาญจนา ศุภรพันธ์. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการฝึกอบรมกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานระดับหัวหน้าแผนก องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตรหลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: อลีนเพรส.
- ชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข. (2555). ความหมายของหลักสูตร. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2555 จาก http://yalor.yru.ac.th/~chujitt/1intro_ch1.htm
- ชาญยุทธ์ นุชนงค์. (2546). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาช่างไฟฟ้ากำลัง สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 12 สังกัดกรมอาชีวศึกษา. ปริญญาานิพนธ์. กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาญเอก มากช่วย. (2544). การประเมินหลักสูตรการฝึกหัดใช้ประชาชนในชนบทของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ขวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์. (2538). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาท่าม่วง. ภาคนิพนธ์ พบ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ณัฐยา นาคแนวดี. (2549). การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดารณี จุนเจริญวงศ์. (2548). เอกสารวิชาการ เรื่อง ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ สคร.3 ชลบุรี ต่อการปฏิบัติงานของหน่วยสนับสนุนวิชาการและบริการ. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดชลบุรี.
- ทวีป ศิริรัมย์. (2544). การวางแผนพัฒนาและการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ธัชชัย ปิตะนีละบุตร. (2550). การประเมินหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พุทธศักราช 2538. นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

- ธิตีมา พระธาตุ. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตามกรอบมาตรฐาน TQF. คณะ
เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนัชการ
พิมพ์.
- นิวัฒน์ ตุ่นบุตรเสลา. (2556). การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ตรวจประเมินการจัดพลังงาน
ภายในองค์การ.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นธีร์ สุขุณา (2551). ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ
เพชรบุรี จำกัด. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- มณีวรรณ ตันไทย. (2533). พฤติกรรมการให้บริการของเจ้าหน้าที่กองควบคุมยาสำนักงาน
คณะกรรมการอาหารและยาต่อประชาชนผู้มาติดต่อ วิทยานิพนธ์. ร.ม. (รัฐศาสตร์).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิตา บุนนาค. (2541). ประสิทธิผลการผลิตนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2553). หลักสูตรการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรรณี ชูทัยเจนจิต. (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน
จำกัด เสริมสิน พรเพรส ชิสเท็ม.
- ไพศาล เตียวงศ์สุวรรณ. (2545). “บทบาทและความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ในสหกรณ์ออม
ทรัพย์” ประมวลบทความเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เล่มที่ 14. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทพานิชพระนคร (2535) จำกัด.
- เมธิกา พ่วงแสง. (2559). ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรด้านการวิจัย มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร”.วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร. สาขามนุษยศาสตร์ สังคมวิทยาและการศึกษา. 1(1).1-8.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2543). รายงานวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยทางด้านหลักสูตร. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ
สอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). ประมวลสาระชุดวิชา วิทยานิพนธ์ 1 แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา Thesis I Education Administration หน่วยที่ 1 – 4. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยุทธนา ปฐมวรชาติ. (2549). การประยุกต์ใช้วงจรเดมมิ่งในการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้
ท้องถิ่น เรื่องเรารักบ้านเกิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. นครปฐม: โรงเรียนบ้าน
หนองมะม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2.

- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลศรี. (2548). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรณู เชื้อเมืองพาน. (2550). การประเมินหลักสูตร MBA คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2545 (ฉบับปรับปรุง). วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). เชียงราย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วันทยา วงศ์ศิลปะภิรมย์. (2545). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- วาสนา ประवालพุกษ์. (2544). หลักการและเทคนิคการประเมินการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชาญ ฤทธิ์ณรงค์. (2538). เทคนิคการหาเงินฝาก. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์
- วิรัช ลภีรัตกุล. (2540). การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาวลัย วัชรเกียรติศักดิ์. (2550). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรีของสำนักงานสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศิริเพ็ญ นัยชิต. (2540). ความคิดเห็นของพนักงานที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางของการท่าเรือแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี (2547). ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ เปรมจิตร. (2547). การติดตามและประเมินผลโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม.
- ปริญญา นิพนธ์. ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2539). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนศึกษา.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สังเวียน จันทมาศ. (2549). ความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูตรัง จำกัด. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมรภูมิ ขวัญคุ้ม. (2546). “หลักบริหาร :กลยุทธ์สร้างความประทับใจ” วารสารสายรุ้งสหกรณ์ปีที่ 4 ฉบับที่ 7 เดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2546. กรุงเทพมหานคร : อรุณพรินต์.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2549). การจัดการและวางแผนพัฒนาหลักสูตร (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิ บัณมา. (2535). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการบริการของธนาคารกสิกรไทย สาขา กาศสินธุ์ ปริญญา นิพนธ์. ศศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร.

- สุทธิลักษณ์ คณานันท์. (2551). การประเมินหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุดรดิตถ์: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สุภาภรณ์ เรืองปิยะศรี. (2551). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุธีรา อัมพาสล และปฏิพัทธ์ จันทรุ่งเรือง. (2558). “ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการศึกษา การให้บริการหลักสูตรข้าราชการที่ดี”: กรณีศึกษากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 1(1).1-11
- สุพัตรา ภาคย์วิวัฒน์. (2540). การศึกษาการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในสถานประกอบการ. กรุงเทพมหานคร : กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ.
- สุวัฒนา ไยเจริญ. (2540). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารออมสินสาขาขอนแก่น (ภาคค่า). กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ . (2544). รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2555). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ.Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF:HEd. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม, พ.ศ. 2555 จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2546). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สุรพล ไมยวงษ์. (2536). การประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรมนายอำเภอของวิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรพร อักษรศาสตร์. (2540). การจัดดำเนินการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ตามทักษะของข้าราชการสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2545). หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.

อาภากร ธาตุโลหะ สายสุณีฤทธิรงค์ และอุฬาริน ฉวยศิริ. การศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาภาคปลาย ปีการศึกษา 2552. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.

Barbara, (1990). Five – Star Service Solutions. Kendall/ Hunt Publishing Company Illinois,

Chaplain, J.P. (1994) . Dictionary of Psychology. (5th ed.) Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall.

Mc Cormick, E.J, & Daniel, I.R. (1965). Industrial Psychology. (7thed.) Englewood Cliffs, N. J. : Prentice - Hall.

Millet, J.D. (1954). Management in the Pubic Service. New York : McGrew – Hill Book.

Morse, N.C. (1958) . Satisfaction in the White Collar Job. Michigan : University ofMichigan.

Wallestein, H. (1971). A Dictionary of Psychology. Maryland : Penguin Books

Wolman, B.B. (1973) . Dictionary of Behavioral Science. Van Nostrand : Reinheld.w.w.w.fsct.com

ภาคผนวก

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ
ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยทักษิณ**

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยในเรื่องความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนาขอความกรุณาท่าน ได้ให้ข้อมูลและความเห็นของท่านที่เป็นปัจจุบัน และตรงสภาพจริง การให้ข้อมูลจะไม่กระทบกระเทือนกับสถานภาพและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนาครอบคลุมถึงการดำเนินงาน หลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนาทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านบุคลากร และการให้บริการ ด้านวิทยาการ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านประชาสัมพันธ์

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

กฤษณ์ท์ พรหมแสนะ
นักวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเลือกคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านโดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง
หน้าข้อนั้น ๆ

1. เพศ

- ☐ 1. ชาย   ☐ 2. หญิง

2. ตำแหน่งชั้นยศ

- ☐ 1. ประทวน   ☐ 2. สัญญาบัตร

3. รายได้ต่อเดือน

- ☐ 1. น้อยกว่า 10,000 บาท   ☐ 2. 10,000 - 20,000 บาท   ☐ 3. มากกว่า 20,001 บาท

4. ระดับการศึกษา

- ☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี   ☐ 2. ปริญญาตรี   ☐ 3. สูงกว่าปริญญาตรี

5. อายุการทำงาน

- ☐ 1. น้อยกว่า 10 ปี   ☐ 2. 10-20 ปี   ☐ 3. 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมาย
สำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความพึงพอใจตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อ	ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร อบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารหลักสูตร						
1	เนื้อหาของหลักสูตรมีการแบ่งหมวดหมู่่ง่ายต่อความเข้าใจ					
2	เนื้อหาในการฝึกอบรมตรงกับวัตถุประสงค์					
3	เนื้อหาตรงตามที่ท่านคาดหวัง					
4	รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
5	หลักสูตรเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของท่าน					
6	คุณภาพของเอกสารประกอบการฝึกอบรม					
7	ความเหมาะสมของกำหนดการฝึกอบรมและระยะเวลา มีความเหมาะสม					
8	มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้					
ด้านบุคลากรและการให้บริการ						
9	เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือ					
10	ให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
11	มีความกระตือรือร้นและเต็มใจให้บริการ					
12	มีบุคลิกภาพ กิริยามารยาท และการสื่อสารที่เหมาะสม					
13	การให้บริการมีความถูกต้อง สะดวก และรวดเร็ว					
14	จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีความเพียงพอ					
15	การให้บริการคำแนะนำในการกรอกเอกสารการสมัคร และอำนวยความสะดวกแก่ผู้อบรมได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน เข้าใจง่าย					

ข้อ	ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร อบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านบุคลากรและการให้บริการ						
16	การบริการเก็บค่าลงทะเบียนของผู้อบรม มีความสะดวกและรวดเร็ว					
17	การบริการติดต่อสอบถามทางโทรศัพท์มีความสะดวกและรวดเร็ว					
18	จำนวนเอกสารการฝึกอบรมมีเพียงพอและเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม					
ด้านวิทยากร						
19	การบรรยายชัดเจนเข้าใจง่าย					
20	สามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและตรงประเด็น					
21	สามารถตอบคำถามและข้อซักถามได้ชัดเจน					
22	มีการสรุปเนื้อหาได้อย่างชัดเจน					
ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก						
23	ทำเลที่ตั้งมีความสะดวกในการติดต่อ					
24	บริเวณสถานที่จอดรถเจ้าหน้าที่และผู้มาติดต่อมีความสะดวกและเหมาะสม					
25	บริการ Wi-Fi ครอบคลุมพื้นที่และมีประสิทธิภาพ					
26	การจัดสถานที่สำหรับผู้อบรมและผู้มาติดต่อมีความเพียงพอ					
27	เครื่องมือและเทคโนโลยีในสำนักงานมีความทันสมัยและให้ความสะดวกและรวดเร็ว					
28	ความเหมาะสมของอาหารว่าง/อาหารกลางวัน					
29	การจัดบริการน้ำดื่มและเครื่องดื่ม สำหรับผู้อบรมที่รอรับบริการมีความเพียงพอ					
30	การจัดให้มีโทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ หรือวารสารบริการผู้อบรมระหว่างพักเบรกมีความเหมาะสมและเพียงพอ					

ข้อ	ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร อบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของ วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านประชาสัมพันธ์						
31	วิทยาลัยฯแจกเอกสารสำหรับผู้อบรมเป็นระยะ ๆ ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของหลักสูตร					
32	เว็บไซต์วิทยาลัยฯให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์ได้อย่างครบถ้วน					
33	วิทยาลัยฯมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย					
34	ท่านได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็วและทันกำหนดการทุกครั้ง					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ภาคผนวก (ค)
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (IC) การวิจัย เรื่อง ความสำเร็จของผู้เข้ารับบริการ ฝึกอบรมหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงานตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ตามพึงพอใจของผู้อบรม ที่มีต่อการดำเนินงานของหลักสูตรอบรมกฎหมายสำหรับการปฏิบัติงาน ตำรวจ ของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ดังนี้

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ	เท่ากับ	0.89
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้าน ดังนี้		
2.1 ด้านการบริหารหลักสูตร	เท่ากับ	1.00
2.2 ด้านบุคลากรและการให้บริการ	เท่ากับ	0.91
2.3 ด้านวิทยากร	เท่ากับ	0.93
2.4 ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	เท่ากับ	0.73
2.5 ด้านการประชาสัมพันธ์	เท่ากับ	0.87

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นาย กฤษณ์ท พรหมเสนาะ
ตำแหน่ง	หัวหน้าสำนักงานวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา
วันเดือนปีเกิด	12 ธันวาคม 2527
อายุ	38 ปี
อายุงาน	13 ปี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2551	จบปริญญาตรี : คณะบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ.2556	จบปริญญาโท : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2552	- ปฏิบัติหน้าที่ ลูกจ้างวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ตำแหน่ง สื่อสารองค์กร
พ.ศ.2553-ปัจจุบัน	- ปฏิบัติหน้าที่ พนักงานวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ตำแหน่ง นักวิชาการ

ผลงานวิจัย

- กฤษณ์ท พรหมเสนาะ (2564) . พฤติกรรมความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิทยา ขาวขจร และกฤษณ์ท พรหมเสนาะ (2564) . การสร้างความรู้และความตระหนักในการเกิดอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองจังหวัดสมุทรปราการ. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.